C/2025/6233

21.11.2025

KOMISJONI TEATIS

Suunised ettevõtjatele ELi üldise tooteohutuse õigusraamistiku kohaldamiseks

(EMPs kohaldatav tekst)

(C/2025/6233)

SISUKORD

1. **Sissejuhatus** 2
1.1 Milliste ettevõtjate suhtes kohaldatakse üldise tooteohutuse määruse kohaseid kohustusi? 2
1.2 Mis on ohutu toode? 4
2. **Milline on üldise tooteohutuse määruse kohaldamisala?** 6
2.1. Milliseid tooteid ja müügikanaleid üldise tooteohutuse määrus hõlmab? 6
2.2. Seos ELi ühtlustamisõigusaktide ja muude ELi õigusaktidega 7
2.3. Millised tooted on üldise tooteohutuse määruse kohaldamisalast välja jäetud? 8
3. **Minu kohustused** 8
3.1. Ettevõtjad 9
3.1.1. Olen tootja: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel? 9
Tootja kontrollnimekiri 17
3.1.2. Olen volitatud esindaja: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel?..... 18
Volitatud esindaja kontrollnimekiri 19
3.1.3. Olen importija: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel? 19
Importija kontrollnimekiri 24
3.1.4. Olen levitaja: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel? 25
Levitaja kontrollnimekiri 27
3.1.5. Olen tellimuste täitmise teenuse osutaja: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel? 28
Tellimuste täitmise teenuse osutaja kontrollnimekiri 28
3.2. Vastutava isikuna tegutsev ettevõtja 28
ELis asuva vastutava isiku kontrollnimekiri 30
3.3. Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad 31
Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate kontrollnimekiri 33
3.4. Üldised kohustused ja vahendid 34
3.4.1. Tarbijate teavitamine toodete tagasinõudmisest ja ohutushoiatustest 34
3.4.2. Milliseid õiguskaitsevahendeid peaksin tarbijatele pakkuma, kui algatan toote tagasinõudmise ohutuse kaalutlustel? 36
3.4.3. Mis on portaal „Safety Business Gateway“? 38
3.4.4. Oluline muudatus 39
3.4.5. Koostöö turujärelevalveasutustega 39
4. **Kust saada rohkem teavet?** 39
5. **Kokkuvõte** 41

1. **Sissejuhatus**

Alates 13. detsembrist 2024 on **üldise tooteohutuse määrusega (EL) 2023/988 (edaspidi „üldise tooteohutuse määrus“)** ([1]) kehtestatud uus üldine raamistik tarbijatele mõeldud toiduks mittekasutatavate toodete ohutuse tagamiseks ELis. Ühtlasi tunnistati sellega kehtetuks varasem üldise tooteohutuse direktiiv (direktiiv 2001/95/EÜ) ([2]).

Käesolevad suunised on ette nähtud üldise tooteohutuse määruse artikli 17 lõikega 2 ja nende eesmärk on aidata ettevõtjatel – eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd), sealhulgas mikroettevõtjatel – paremini mõista ja täita oma kohustusi, mis tulenevad sellest uuest määrusest. Selleks konsulteeris komisjon nende suuniste koostamisel VKEde ja mikroettevõtjate esindajatega üldise tooteohutuse määruse VKEde mõttekoja raames ning võttis arvesse ka sidusrühmade tõstatatud küsimusi üldise tooteohutuse määruse tõlgendamise kohta selle esimesel rakendamisaastal.

Üldise tooteohutuse määruse peamine eesmärk on tagada, et ELi turule lastakse või seal tehakse kättesaadavaks ainult ohutuid tooteid. Oluline on kaitsta ELi tarbijaid ohtlike toodete eest ja tagada ettevõtjatele võrdsed võimalused.

Üldise tooteohutuse määrusega kehtestatakse üldine ohutusnõue, mille kohaselt **ettevõtjad peaksid ELi turule laskma või seal kättesaadavaks tegema ainult ohutuid tooteid**. Üldise tooteohutuse määrusega kehtestatakse ühtsed tooteohutuse miinimumnõuded, mida ettevõtjad peavad järgima, et tagada ainult ohutute toodete ringlemine ELi turul. Seda määrust kohaldatakse toodete suhtes, kui liidu õiguses puuduvad sama eesmärgiga erinormid, et reguleerida asjaomaste toodete ohutust või nende toodetega seotud riski.

Üldise tooteohutuse määruses sätestatud kohustuste täitmise tagavad riiklikud turujärelevalveasutused. Nad kontrollivad, kas ELi turul olevad tooted on ohutud ja kas ettevõtjad täidavad oma kohustusi. Ohtliku toote avastamise korral teavitavad liikmesriigid üksteist ELi kiirhoiatussüsteemi „Safety Gate“ kaudu, mida haldab Euroopa Komisjon; üldsust teavitatakse portaali „Safety Gate“ kaudu ([3]). Liikmesriigid võivad ka trahvida ettevõtjaid, kes ei täida üldise tooteohutuse määrusest tulenevaid kohustusi.

Käesolevad suunised on vaid juhenddokument – õiguslikult siduv on ainult liidu õigusaktide tekst. Õiguse siduv tõlgendamine peab põhinema üksnes üldise tooteohutuse määruse või muude asjakohaste liidu õigusaktide tekstil. ELi õigusaktide õiguslikult siduva tõlgendamise ainupädevus on Euroopa Liidu Kohtul. Siinses juhendis väljendatud vaated ei mõjuta seisukohti, mille komisjon võib võtta Euroopa Liidu Kohtus.

Suunistes esitatud teave on üldist laadi ega käsitle konkreetselt ühtegi isikut ega üksust.

Euroopa Komisjon ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta selles teatises sisalduva teabe kasutamise eest. Käesolevad suunised kajastavad nende koostamise ajal valitsenud olukorda. Seetõttu võidakse esitatud suuniseid hiljem muuta.

1.1 **Milliste ettevõtjate suhtes kohaldatakse üldise tooteohutuse määruse kohaseid kohustusi?**

Kõigil tarneahelas osalevatel ettevõtjatel on oma roll tooteohutuse tagamisel ja seega on neil vastavad kohustused.

Üldise tooteohutuse määrusest tulenevad kohustused on asjakohased igas suuruses ettevõtjate puhul ([4]).

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/988, milles käsitletakse üldist tooteohutust ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1025/2012 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/1828 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/95/EÜ ja nõukogu direktiiv 87/357/EMÜ (ELT L 135, 23.5.2023, lk 1).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4–17).

([3]) Portaali „Safety Gate“ veebisait: https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/home.

([4]) Välja arvatud internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate teatavad kohustused, nagu on selgitatud käesolevate suuniste punktis 3.3.

Üldiselt eristatakse üldise tooteohutuse määruses kahte peamist ettevõtjate kategooriat.

A) **Ettevõtjad:** tootja, volitatud esindaja, importija, levitaja, tellimuste täitmise teenuse osutaja või mõni muu füüsiline või juriidiline isik, kes peab kooskõlas üldise tooteohutuse määrusega täitma kohustusi, mis on seotud toodete tootmise ja toodete turul kättesaadavaks tegemisega.

— Tootja on füüsiline või juriidiline isik, kes valmistab toote või laseb toote välja arendada või valmistada ja kes turustab seda toodet oma nime või kaubamärgi all;

— volitatud esindaja on füüsiline või juriidiline isik, kelle asukoht on ELis ja kes on saanud tootjalt kirjaliku volituse täita selle tootja nimel konkreetseid ülesandeid, mis tulenevad tootjale üldise tooteohutuse määruse alusel pandud kohustustest;

— importija on füüsiline või juriidiline isik, kelle asukoht on ELis ja kes laseb liidu turule kolmandast riigist pärit toote;

— levitaja on tarneahelas osalev füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud tootja või importija, kes teeb toote turul kättesaadavaks;

— tellimuste täitmise teenuse osutaja on füüsiline või juriidiline isik, kes pakub oma majandustegevuse raames vähemalt kahte järgmist teenust: toodete ladustamine, pakendamine, adresseerimine või saatmine, ilma et need tooted talle kuuluksid, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 97/67/EÜ artikli 2 punktis 1 määratletud postiteenused, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/644 artikli 2 punktis 2 määratletud postipakkide kättetoimetamise teenused ning kõik muud postiteenused või kaubaveoteenused;

— ELi turule lastud toodete eest vastutav isik (edaspidi „vastutav isik“) on ELis asutatud ettevõtja, kes vastutab turujärelevalve määruse (määrus (EL) 2019/1020) artikli 4 lõikes 3 ja üldise tooteohutuse määruses sätestatud ülesannete täitmise eest (nende ülesannete üksikasjad on esitatud punktis 3.2).

B) **Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad**

Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad osutavad kolmandast isikust kauplejate ja tarbijate vaheliste (ettevõtjalt tarbijale) pakkumiste vahendusteenuseid, kasutades internetipõhist kasutajaliidest, nagu on üldiselt sätestatud määruses (EL) 2022/2065 (edaspidi „digiteenuste määrus“).

Üldise tooteohutuse määruse kohaselt tähendab mõiste „**kaupleja**“ füüsilist või juriidilist isikut, kes tegutseb – kaasa arvatud teiste isikute kaudu, kes tegutsevad selle füüsilise või juriidilise isiku nimel – eesmärgil, mis on seotud selle kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevusega.

Üksnes tarbijatevahelised tehingud ei kuulu üldise tooteohutuse määruse kohaldamisalasse.

Teie äriühing võib kuuluda mitmesse ettevõtjate kategooriasse, sõltuvalt sellest, millist teenust see eri toodete jaoks osutab. Teenusest, mida te konkreetse toote jaoks osutate, oleneb, kas tegutsete ettevõtjana või internetipõhise kauplemiskoha pakkujana.

Näide 1: *tooteid edasi müüv äriühing võib olla nii i) tootjalt ostetud ja turul edasi müüdavate toodete levitaja kui ka ii) selliste toodete tootja, mille ta on ümber nimetanud ja mida ta oma nime all müüb.*

Näide 2: *internetipõhise kauplemiskoha pakkujat võib käsitada i) internetipõhise kauplemiskoha pakkujana toodete puhul, mille jaoks ta osutab üksnes vahendusteenust (vahendusteenuseid); ii) tellimuste täitmise teenuse osutajana toodete puhul, mille jaoks ta osutab tellimuste täitmise teenust, ning iii) tootjana toodete puhul, mida ta müüb oma nime all.*

⇨ **Käesolevate suuniste asjakohastest jagudest leiate teavet selle kohta, millised on teie üldise tooteohutuse määruse kohased kohustused seoses tooteohutusega.**

Käesolevates suunistes selgitatakse, millised on teie üldise tooteohutuse määrusest tulenevad kohustused.

Need kohustused on kehtinud alates **13. detsembrist 2024 ja need puudutavad kõiki üldise tooteohutuse määruse kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid ELi turul (olenemata nende tootmiskohast)**.

Liikmesriigid ei tohi takistada varasema üldise tooteohutuse direktiiviga ([5]) reguleeritud toodete turul kättesaadavaks tegemist, kui need vastavad nimetatud direktiivi nõuetele ning kui need on turule lastud enne 13. detsembrit 2024.

Üldise tooteohutuse määrus hõlmab väga erinevaid tooteid ja seetõttu ei kehtestata selles sektoripõhiseid erikohustusi. ELi sektoripõhiste erieeskirjadega hõlmatud toodete puhul täiendab üldise tooteohutuse määrus neid sektoripõhiseid eeskirju (nagu on üksikasjalikumalt selgitatud käesolevate suuniste punktis 2.2).

Pidage meeles, et ohutute toodete pakkumine tarbijatele ei ole mitte ainult õiguslik nõue, vaid suurendab ka usaldust teie äriühingu vastu.

1.2 Mis on ohutu toode?

Üldise tooteohutuse määruse kohaselt võib turule lasta ainult **ohutuid** tooteid. Seda nimetatakse **üldiseks ohutusnõudeks**.

Toodet käsitatakse ohutuna, kui tavalistes või mõistlikult eeldatavates kasutustingimustes, mis hõlmavad tegelikku kasutusaega, ei kätke toode endas riske või kätkeb endas vastavalt kasutusele minimaalset aktsepteeritavat riski ning vastab seega tarbijate tervise ja kaitstuse tagamise kõrgele tasemele.

Kooskõlas Maailma Terviseorganisatsiooni kehtestatud tervise määratlusega hõlmab see määratlus ka **vaimse tervise** riske. Näiteks ei tohiks toote disain ja ettenähtud kasutusviis ohustada tarbijate kognitiivseid võimeid ega põhjustada depressiooni, ärevust või halba unekvaliteeti.

Arvesse tuleb võtta ka mis tahes keskkonnariske niivõrd, kuivõrd need kujutavad endast riske tarbijate tervisele ja kaitstusele.

Seepärast tuleb üldise ohutusnõude täitmiseks hinnata toote **võimalikke riske** tarbijate tervisele ja kaitstusele (riskihindamine), võttes arvesse toote kõiki asjakohaseid aspekte, ning toode peab olema välja arendatud neid riske silmas pidades.

Eeldatakse, et toode on ohutu, kui see vastab iga võimaliku ohutusriski puhul asjakohastele kohaldatavatele Euroopa standarditele, mille viited on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas, ([6]) või selliste standardite puudumise korral riiklikele tervisekaitse- ja ohutusnõuetele, mis on sätestatud selle liikmesriigi õiguses, kus toode kättesaadavaks tehakse. Teisisõnu kehtib selliste toodete puhul üldisele ohutusnõudele **vastamise eeldus** ([7]).

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4).

([6]) Vt nt komisjoni 9. oktoobri 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/1698 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/95/EÜ (üldise tooteohutuse kohta) toetuseks koostatud Euroopa tootestandardite kohta (ELT L 259, 10.10.2019, lk 65–74).

([7]) Oluline on märkida, et siin kirjeldatud üldisele ohutusnõudele vastamise eeldus ei takista turujärelevalveasutustel võtta üldise tooteohutuse määruse alusel kõiki asjakohaseid meetmeid, kui leidub tõendeid, et toode on hoolimata sellisest eeldusest siiski ohtlik (vt üldise tooteohutuse määruse artikli 7 lõige 3).

Mis on Euroopa standardid ja kuidas neid kasutada?

Mõnes valdkonnas ja teatavate toodete puhul nõuab Euroopa Komisjon, et üks ametlikest standardiorganisatsioonidest (CEN, CENELEC ja ETSI) töötaks välja standardid, mis väljendavad üldise tooteohutuse määruses sisalduvat üldist ohutusnõuet ja muudavad selle tehnilisteks normideks. Viited nendele standarditele avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Need standardid tagavad **nende standarditega hõlmatud riskide ulatuses** kõnealusele üldisele ohutusnõudele **vastamise eelduse** toodete puhul, mis on välja töötatud nende standardite kohaselt. Üldise tooteohutuse määrust toetavate standardite loetelu ajakohastatakse korrapäraselt ja see on avalikult kättesaadav ([8]). Euroopa standardid, mille viited on avaldatud kooskõlas direktiiviga 2001/95/EÜ, tagavad endiselt vastavuse eelduse üldise tooteohutuse määruses sätestatud üldisele ohutusnõudele. Need Euroopa standardid on esitatud **riikide standardiorganisatsioonide kataloogis**.

Kuigi need standardid **ei ole õiguslikult siduvad**, soovitatakse ettevõtjatel neid standardeid kasutada, kui need on olemas. Seda seetõttu, et nende standardite järgimine on ettevõtjate jaoks **lihtne viis** täita oma **kohustust lasta ELi turule ainult ohutuid tooteid**. Euroopa standardites on selgelt sätestatud tehnilised nõuded ja katsemeetodid, mis aitavad tagada toodete ohutuse.

Kuna tehnilised standardid ei ole kohustuslikud, võivad tootjad oma toodete ohutuse tõendamiseks alati kasutada muid sisemeetodeid. Nende toodete puhul puudub aga üldisele ohutusnõudele vastamise eeldus ning tootja ülesanne on täpselt näidata, kuidas kindlakstehtud ohutusriskidega on tegeletud (need kõrvaldatud või maandatud). Euroopa standardite kasutamine lihtsustab seega ettevõtjate jaoks nende standarditega hõlmatud aspektide järgimist.

Samuti võib juhtuda, et konkreetse toote puhul puudub standard. Ettevõtjad peaksid sel juhul kasutama toodete ohutuse tagamiseks ja tõendamiseks muid vahendeid. Praktilisem teave selle kohta on esitatud punktis 3.1.1.

Mida ettevaatuspõhimõte teie jaoks tähendab?

Ettevaatuspõhimõtte kohaselt tuleb võtta ettevaatusabinõusid, kui on põhjust kahelda toote ohutus mõjus inimeste tervisele.

Ettevaatuspõhimõttele on viidatud eelkõige üldise tooteohutuse määruse I peatükis, kus rõhutatakse, et kõik osalised, kelle suhtes kohaldatakse üldise tooteohutuse määruse kohaseid kohustusi, peavad nende kohustuste täitmisel võtma nõuetekohaselt arvesse ettevaatuspõhimõtet.

See tähendab, et kõik ettevõtjad (ettevõtjad või internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad) peavad üldise tooteohutuse määrusest tulenevate asjakohaste kohustuste täitmisel võtma nõuetekohaselt arvesse ettevaatuspõhimõtet.

Näide: *kui olete tootja, peaksite oma sisemise riskianalüüsi tegemisel ja toote tehnilise dokumentatsiooni koostamisel või juhul, kui peate võtma parandusmeetmeid või teatama asjaoludest, mis viitavad sellele, et teie toode on ohtlik, nõuetekohaselt arvesse võtma ettevaatuspõhimõtet. Ettevaatuspõhimõttega arvestamine juba toodete väljaarendamise etapis võimaldab teil tagada, et ohutus on teie toodetesse sisse projekteeritud.*

Kokkuvõttes **nõuab ettevaatuspõhimõte, et kõik ettevõtjad ennetaksid aktiivselt ohte inimeste tervisele** ja näeksid võimaluste piires ette, milliseid ohte toode võib tekitada.

([8]) Loetelu on esitatud komisjoni 9. oktoobri 2019. aasta rakendusotsuses (EL) 2019/1698 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/95/EÜ (üldise tooteohutuse kohta) toetuseks koostatud Euroopa tootestandardite kohta (ELT L 259, 10.10.2019, lk 65–74).

2. Milline on üldise tooteohutuse määruse kohaldamisala?

2.1. Milliseid tooteid ja müügikanaleid üldise tooteohutuse määrus hõlmab?

Hõlmatud tooted

Üldise tooteohutuse määrust kohaldatakse **tarbijatele mõeldud toodete** suhtes.

Üldise tooteohutuse määrust tuleks kohaldada ka algselt kutsealaseks kasutamiseks kavandatud, kuid seejärel laiatarbeturule liikunud toodete suhtes, sest need võivad mõistlikult eeldatavates tingimustes kasutatuna endas hõlmata riske tarbijate tervisele ja kaitstusele. Näitena võib tuua tüüpilised renoveerimis- ja ehitustooted, mida müüakse ehituspoodides otse tavatarbijatele.

Üldise tooteohutuse määruse kohane **toote määratlus on piisavalt lai, et hõlmata kõiki esemeid**, olenemata sellest, kas need on materiaalsed, mittemateriaalsed või segatüüpi. See **hõlmab mobiilirakendusi ja tarkvaratooteid**, sealhulgas näiteks juturoboteid, ning sellega seatakse nõuded nende ohutusele. See määratlus võimaldab kasutada üldise tooteohutuse määruse raamistikku ka toodete puhul, mis võivad tulevikus ELi tarbijaturgudele jõuda.

Üldise tooteohutuse määrust kohaldatakse turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud toodete suhtes olenemata sellest, kas need on **uued, kasutatud, parandatud või taastatud**. Üldise tooteohutuse määruse kohaseid kohustusi kohaldatakse seega kasutatud, uuendatud ja taastatud, sealhulgas parandatud toodete suhtes täielikult, kui ettevõtja on need turule lasknud või turul kättesaadavaks teinud (kuid mitte tarbijate endi parandatud toodete suhtes). Määrust ei kohaldata enne kasutamist parandamist või taastamist nõudvate toodete suhtes, kui need tooted on sellisena turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud ning on selgelt märgistatud.

Üldise tooteohutuse määrusest tulenevaid kohustusi kohaldatakse **alates 13. detsembrist 2024 turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud toodete suhtes** ning sellel kuupäeval või hiljem pakutud toodete suhtes. Sellega seoses võib varasema üldise tooteohutuse direktiiviga hõlmatud tooteid, mis vastavad kõnealusele direktiivile ja mis lasti turule enne 13. detsembrit 2024, teha turul kättesaadavaks ka pärast 13. detsembrit 2024.

See tähendab, et näiteks üldise tooteohutuse määruse kohaseid uusi nõudeid tootele või selle pakendile teatava jälgitavus- ja tooteohutusteabe kinnitamise kohta ei kohaldata nende toodete suhtes, mis lasti turule enne 13. detsembrit 2024.

Palun arvestage, et turule laskmine tähendab toote esmakordset liidu turul kättesaadavaks tegemist. See tuleb kindlaks määrata iga konkreetse tooteühiku tasandil.

Hõlmatud müügikanalid

Üldise tooteohutuse määrusega tagatakse, et tarbijatel on juurdepääs ohututele toodetele olenemata sellest, millise müügikanali nad valivad. **Seepärast hõlmab üldise tooteohutuse määrus tooteohutust igat liiki müügikanalites, sealhulgas internetimüügi ja muud liiki kaugmüügi puhul**. Üldise tooteohutuse määrusega tagatakse ka, et tarbijatel on interneti teel või muud liiki kaugmüügi kaudu ostes juurdepääs samale toote- ja ohutusteabele, nagu neil oleks tavapoes.

Internetis või muude kaugmüügivahendite kaudu müügiks pakutavad tooted loetakse turul kättesaadavaks tehtuks, kui pakkumine on suunatud ELi tarbijatele. Müügipakkumine loetakse pärast juhtumipõhist analüüsi ELi tarbijatele suunatuks, kui asjaomane ettevõtja on suunanud oma tegevuse ühte või mitmesse liikmesriiki. Asjakohased tegurid, mida tuleks juhtumipõhises analüüsis arvesse võtta, on järgmised: ([9]):

— geograafilised piirkonnad, kuhu on võimalik kaupa saata;

— pakkumises kasutatavad või tellimiseks pakutavad keeled;

— maksevahendid;

— liikmesriigi vääringu või mõnes liikmesriigis registreeritud domeeninime kasutamine.

([9]) Vt ka üldise tooteohutuse määruse põhjendus 21.

2.2. **Seos ELi ühtlustamisõigusaktide ja muude ELi õigusaktidega**

Üldise tooteohutuse määrus **täiendab ELi ühtlustamisõigusakte** ([10]) ja tagab seega **turvavõrgu** kõigi ELi turgudele lastud või seal kättesaadavaks tehtud toodete jaoks.

— Üldise tooteohutuse määrust kohaldatakse turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud toodete suhtes, juhul kui liidu õiguses puuduvad sama eesmärgiga erinormid, et reguleerida asjaomaste toodete ohutust.

— Kui toodete suhtes kohaldatakse liidu õigusaktidega kehtestatud eriomaseid ohutusnõudeid, kohaldatakse üldise tooteohutuse määrust ainult nende nõuetega reguleerimata aspektide, riskide või riskikategooriate suhtes.

> ***Näide:*** *üldise tooteohutuse määrust kohaldatakse täielikult muu hulgas lapsehooldusvahendite, võimlemisvarustuse ja mööbli suhtes, sest nende tootekategooriate suhtes ei kohaldata muudes ELi õigusaktides kehtestatud erinõudeid. Madalpingeseadmete puhul kohaldataks üldise tooteohutuse määrust siiski mõne uue tehnoloogiaga seotud aspekti, näiteks iseõppimisvõime suhtes, kui need ei ole hõlmatud ELi madalpingedirektiiviga* ([11])*. Samamoodi hõlmab üldise tooteohutuse määrus väikese riskiga tehisintellekti-toodete ohutusriske. Lisaks kohaldatakse üldise tooteohutuse määruse kohaseid internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate kohustusi ka toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse muude ELi õigusaktide kohaseid eriomaseid ohutusnõudeid.*

Toodete puhul, mille suhtes juba kohaldatakse ELi ühtlustamisõigusaktidega kehtestatud erinõudeid, kehtib järgmine.

Kohaldatakse järgmisi peatükke eespool nimetatud tingimustel:

✓ I peatükk – üldsätted;

✓ II peatükk – ohutusnõuded: seda peatükki kohaldatakse üksnes riskide või riskikategooriate suhtes, mida ELi ühtlustamisõigusaktid ei hõlma;

✓ III peatüki 2. jagu – ettevõtja kohustused kaugmüügi korral, toodetega seotud õnnetustest teatamine ja sätted elektroonilisel kujul teabe kohta;

✓ IV peatükk – internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad;

✓ VI peatükk – kiirhoiatussüsteem „Safety Gate“ ja portaal „Safety Business Gateway“;

✓ VIII peatükk – õigus teabele ja õiguskaitsevahenditele.

Järgmisi peatükke **ei kohaldata**:

✓ III peatüki 1. jagu (ettevõtjate kohustuste see osa, mida ei ole mainitud eelmises lõigus);

✓ V peatükk (turujärelevalve ja määruse rakendamine);

✓ VII peatükk (komisjoni roll ja täitmise tagamise koordineerimine) ning

✓ IX–XI peatükk (rahvusvaheline koostöö, finantssätted, lõppsätted).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määruse (EL) 2019/1020 (turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1–44)) I lisas loetletud liidu õigusaktid ja mis tahes muud liidu õigusaktid, millega ühtlustatakse nende toodete turustamise tingimusi, mille suhtes nimetatud määrust kohaldatakse.

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/35/EL teatavates pingevahemikes kasutatavate elektriseadmete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 96, 29.3.2014, lk 357–374).

Üldise tooteohutuse määrus on seotud turujärelevalve määrusega ([12]) selles mõttes, et mitut selle määruse sätet, eelkõige neid, mis käsitlevad turujärelevalveasutuste volitusi, kohaldatakse ka üldise tooteohutuse määrusega hõlmatud toodete järelevalve suhtes ([13]). Lisaks on üldise tooteohutuse määrusel loomulikult ka **tugev seos muude asjakohaste ELi õigusaktidega**, mis käsitlevad ebaseaduslikku veebisisu, sealhulgas digiteenuste määrusega ([14]).

2.3. **Millised tooted on üldise tooteohutuse määruse kohaldamisalast välja jäetud?**

Järgmised **tooted ja tooterühmad** on üldise tooteohutuse määruse kohaldamisalast **välja jäetud**:

a) inimtervishoius või veterinaarias kasutatavad ravimid;

b) toit;

c) sööt;

d) elustaimed ja -loomad, geneetiliselt muundatud organismid ja suletud keskkonnas kasutatavad geneetiliselt muundatud mikroorganismid, samuti taimedelt ja loomadelt pärit tooted, mis on vahetult seotud nende tulevase paljunemisega;

e) loomsed kõrvalsaadused ja nendest saadud tooted;

f) taimekaitsevahendid;

g) teenuseosutaja poolt otseselt juhitavad vahendid, millega tarbijad neile osutatava transporditeenuse käigus sõidavad või reisivad ja mida ei juhi tarbijad ise;

h) määruse (EL) 2018/1139 artikli 2 lõike 3 punktis d osutatud õhusõidukid ning

i) antiikesemed (st tooted nagu kollektsiooniesemed või kunstiteosed, mille puhul tarbijad ei saa mõistlikult eeldada, et need vastavad nüüdisaegsetele ohutusstandarditele).

Lisaks ei kohaldata üldise tooteohutuse määrust **enne kasutamist parandamist või taastamist nõudvate toodete suhtes**, kui need tooted on sellisena turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud ning on selgelt märgistatud. Seda kohaldatakse siiski kasutatud toodete, parandatud, uuendatud või taastatud toodete suhtes, mis on sellisena turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud.

Üldise tooteohutuse määrus ei hõlma **teenuseid**, kuid **tarbijatele teenuse raames pakutavad tooted** on üldise tooteohutuse määrusega hõlmatud. Näiteks:

— tarbijatele pakutavad tooted, mida kasutatakse väljaspool teenuseosutaja ruume (nt renditud jalgrattad);

— tooted, mida kasutatakse teenuseosutaja ruumides, tingimusel et tarbijad kasutavad toodet ise aktiivselt (nt spordikeskuste treeningseadmed);

— tooted, mida tarbijad teenuse osutamise ajal otseselt kasutavad, ja seda isegi juhul, kui selline kasutamine on passiivne (nt kui teenuseosutajad kasutavad neid tooteid tarbijate peal, näiteks ilusalongides kasutatavad kosmeetikatooted või tätoveerimissalongides kasutatavad tätoveerimistindid).

3. **Minu kohustused**

Selleks et mõista, millised on teie kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel, peate kõigepealt kindlaks tegema, milline on teie roll teie käideldavate toodete puhul.

Uute ja tekkivate keerukate ärimudelite alusel võib sama äriüksus osutada mitmesuguseid teenuseid.

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1–44).

([13]) Vt üldise tooteohutuse määruse artikkel 23.

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus 2022/2065/EL, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1–102).

Sõltuvalt konkreetse toote jaoks osutatavate teenuste laadist võite kuuluda ühte või mitmesse järgmistest üldise tooteohutuse määruse kohastest ettevõtjate kategooriatest ([15]):

— kui pakute ettevõtjana konkreetse toote jaoks **üksnes veebipõhiseid vahendusteenuseid** (nt lubades oma liideses esitada kolmandate isikute pakkumisi), siis selle konkreetse toote müümisel kvalifitseerute **internetipõhise kauplemiskoha pakkujaks** ning peate seega täitma üldise tooteohutuse määruse IV peatüki nõudeid ja järgima muid üldise tooteohutuse määruse sätteid, mis käsitlevad konkreetselt internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujaid;

— kui tegutsete ka ettevõtjana muu(de) too(de)te puhul (nt pakkudes oma kaubamärgiga tooteid, tegutsedes levitaja või importijana või osutades tellimuste täitmise teenuseid), peate täitma üldise tooteohutuse määruse III peatüki kohaseid kohustusi ja järgima muid üldise tooteohutuse määruse sätteid, mis käsitlevad üldiselt või konkreetselt ettevõtjaid;

Näide: *äriühing pakub internetipõhist kauplemiskohta. Kui see äriühing pakub selles veebiliideses oma kaubamärgiga toodet, käsitatakse teda sellise toote puhul ettevõtjana (tootjana), isegi kui äriühing seda ise ei tootnud.*

— kui kvalifitseerute **vastutavaks isikuks** või osutate teenuseid vastutava isikuna (nt tegutsedes kolmanda riigi tootja volitatud esindajana või tellimuste täitmise teenuse osutajana), peate täitma vastutava isiku kohustusi (üksikasjalikum teave vastutava isiku kohta on esitatud punktis 3.2).

On tungivalt soovitatav hoolikalt analüüsida teenuseid, mida te enda käideldavate toodete jaoks pakute, et teha kindlaks ettevõtjate kategooria(d), millesse te konkreetse toote puhul kuulute. Pidage meeles, et võite kuuluda eri toodete puhul erinevatesse ettevõtjate kategooriatesse ja seega võib olla vaja täita korraga erinevaid kohustusi.

Allpool kirjeldatud kohustused ei mõjuta teie kohustusi, mis on sätestatud muudes liidu ühtlustamisõigusaktides või muudes ELi õigusaktides, ning lisanduvad neile.

3.1. **Ettevõtjad**

3.1.1. **Olen tootja: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel?**

Kes on tootja?

Üldise tooteohutuse määruses esitatud määratluse kohaselt on tootja *füüsiline või juriidiline isik, kes valmistab toote või laseb toote välja arendada või valmistada* ***ja*** *kes turustab seda toodet oma nime või kaubamärgi all.*

Esiteks peab tootja kõigepealt olema toote valmistanud või lasknud toote enda nimel välja arendada või valmistada. Teiseks peab ta toodet turustama oma nime või kaubamärgi all.

([15]) See ei välista, et mõne teise toote puhul, mille jaoks te osutate teistsuguseid teenuseid, kuulute üldise tooteohutuse määruse alusel muu(de)sse ettevõtjate kategooria(te)sse. Üks ja sama ettevõtja võib kuuluda mitmesse ettevõtjate kategooriasse sõltuvalt sellest, milline on tema roll iga tema käideldava toote puhul.

Seetõttu käsitatakse füüsilisi või juriidilisi isikuid tootjatena, kui nad turustavad toodet oma nime all (isegi kui nad ise toodet ei tootnud); lisaks käsitatakse neid tootjatena, kui nad muudavad teise isiku toodetud toodet oluliselt ja lasevad selle ise turule.

Näide: äriühing A ostab kruusid teiselt äriühingult B, kes need tootis. Äriühing A kannab neile oma logo ja müüb neid tarbijatele. Äriühingust A saab nende kruuside tootja ja tema suhtes kohaldatakse üldise tooteohutuse määrusest tulenevaid tootja kohustusi.

Tootjana on teil tooteohutuses kõige olulisem roll, sest osalete alates toote välja arendamise etapist.

Teie üldine kohustus on tagada, et teie poolt turule lastavad tooted on välja arendatud ja toodetud nii, et need on ohutud.

Kuidas arendada välja ohutuid tooteid? Sisemise riskianalüüsi tähtsus

Teil on kohustus turule lasta või kättesaadavaks teha ainult tooted, millesse ohutus on sisse projekteeritud. Selleks peate tegema **sisemise riskianalüüsi**, mis tähendab **toote** nõuetekohast **riskihindamist**.

Toote ohutuse hindamisel peate arvesse võtma **mitut elementi**. Üldise tooteohutuse määruses on esitatud mittetäielik loetelu elementidest, mida tuleb konkreetse toote võimaliku riski analüüsimisel arvesse võtta.

Kõigepealt peate arvesse võtma toote **omadusi**. Need hõlmavad toote disainilahendust, tehnilisi omadusi, koostist, pakendit ja juhiseid.

Kui teie toodet võidakse kasutada koos teiste toodetega, peate arvesse võtma ka **oma toote mõju** nendele teistele toodetele ja **teiste toodete võimalikku mõju** teie tootele. Näiteks võib tarkvara või selle uuendus põhjustada seadme protsessori ülekoormuse tõttu seadme ülekuumenemist.

Samuti peate kaaluma, kuidas oma toodet **esitleda** ning millise ohutusteabe, märgistuse, hoiatuse ning juhised selle ohutuks kasutamiseks ja kõrvaldamiseks peate tootele või selle pakendile kinnitama. Näiteks sõltuvalt toote laadist võib olla vajalik lisada tootele vanusemärgis, mis näitab toote sobivust laste jaoks, ning asjakohased hoiatused ja juhised.

Lisaks peate silmas pidama teie toodet kasutavate **tarbijate kategooriaid**. Peate pöörama erilist tähelepanu võimalikele riskidele, mida teie tooted võivad tekitada haavatavatele **tarbijatele** (nt lapsed, eakad, puuetega inimesed jne), ning võtma arvesse selliseid omadusi nagu kasutaja **sugu**.

Näide: sõltuvalt toote laadist võib olla vaja arvestada, et naised on tavaliselt meestest väiksemad, nii et toote võimalike riskide puhul tuleb arvesse võtta võimalikku erinevat kasvu.

Lisaks peate arvesse võtma toote **välimust**, eriti kui see võib tarbijates segadust tekitada. See puudutab eelkõige järgmist:

— **toiduga sarnanevad tooted**: peate hindama, kas teie toode näeb välja nagu toit, mistõttu tarbijad võivad selle suhu panna. Näiteks võib tuua dekoratiivesemed, mis näevad välja nagu puuviljad, või tükiseebid, mis näevad välja nagu kreemikoogid ning millest võivad väikesed tükid hammustamisel lahti tulla.

— **lastele atraktiivsed tooted**: peate hindama, kas teie toode, isegi kui see ei ole ette nähtud lastele, köidab tõenäoliselt laste tähelepanu, mistõttu nad seda tõenäoliselt kasutavad. Nii võib see olla näiteks joonistatud tegelastega kaunistatud patarei või pesuvahendi puhul.

Sõltuvalt toote laadist peate arvesse võtma ka **küberturvalisuse omadusi**, mis on vajalikud toote kaitsmiseks välismõju eest, ning toote **arenemis-, õppimis- ja prognoosimisfunktsioone**.

Nagu on selgitatud käesolevate suuniste teises jaos, eeldatakse, et teie toode on ohutu, kui see vastab i) asjakohastele Euroopa standarditele, mille viited on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas, nende standarditega hõlmatud riskide ulatuses või nende puudumise korral või ii) selle liikmesriigi asjakohastele riiklikele nõuetele, kus teie toode turule lastakse või turul kättesaadavaks tehakse.

Kui aga teie toote puhul **ohutuse eeldus ei kehti** või kui tegemist on riskidega, mida need standardid ei hõlma, peaksite täielikult hindama toote võimalikke riske ja viise nende kõrvaldamiseks või maandamiseks.

Sellisel juhul peate oma tootega seotud riskide hindamiseks kaaluma võimaluse korral mitme järgmise lisaelemendi arvestamist:

a) muud Euroopa standardid;

b) rahvusvahelised standardid;

c) rahvusvahelised lepingud;

d) vabatahtlikud sertifitseerimissüsteemid või samalaadsed kolmandate isikute vastavushindamise raamistikud;

e) komisjoni soovitused või suunised toote ohutuse hindamiseks;

f) selle liikmesriigi koostatud riiklikud standardid, kus toode on kättesaadavaks tehtud;

g) tehnika ja tehnoloogia tase;

h) konkreetse tööstusharu tooteohutuse hea tava reeglid;

i) tarbija põhjendatud ootused ohutuse suhtes ning

j) komisjoni poolt rakendusaktidega vastu võetud ohutusnõuded, mis on kavas hõlmata Euroopa standarditega, et tagada toote ohutus.

Millal pean koostama tehnilise dokumentatsiooni? Millise teabe pean tehnilises dokumentatsioonis esitama [16]**?**

Enne toote turule laskmist peate tegema eespool nimetatud sisemise riskianalüüsi ja koostama selle dokumenteerimiseks tehnilise dokumentatsiooni [17].

Tehniline dokumentatsioon tuleb koostada iga toote (tootemudeli), mitte üksikute tooteühikute kohta. Kui aga toote (tootemudeli) üksikud ühikud on toodetud teistsuguste omadustega, mis võivad mõjutada nende ohutust (nt erinev värv, erinev koostis, erinevad funktsioonid), on tegemist eraldi toodetega ning igaühe kohta neist tuleb esitada eraldi tehniline dokumentatsioon [18].

Tehniline dokumentatsioon peaks sisaldama toote riskianalüüsi ja selles peaks olema esile toodud kõik toote puhul tuvastatud võimalikud riskid, olenemata nende suurusest.

Tehnilises dokumentatsioonis esitatava teabe hulk ja üksikasjalikkus peaks olema proportsionaalne toote keerukuse ja tootja tuvastatud võimalike riskidega.

Tehniline dokumentatsioon peaks sisaldama järgmist:

— toote üldkirjeldus;

— toote põhiomadused, mis on olulised selle ohutuse hindamiseks (nt keemilised koostisosad jne), ning

[16] Vt üldise tooteohutuse määruse artikli 9 lõige 2.

[17] Palun pange tähele, et üldise tooteohutuse määruse III peatüki I jagu, milles on sätestatud tootjate kohustused, sealhulgas seoses tehnilise dokumentatsiooniga, ei kohaldata liidu ühtlustamisõigusaktidega kehtestatud erinormidega reguleeritud toodete suhtes, nagu on selgitatud punktis 2.2.

[18] Te ei pea säilitama tehnilist dokumentatsiooni oma toote varuosade kohta, kui te neid ei tooda. Kui teatav varuosa, mida te ei tooda, mõjutab teie toote ohutust, peaksite seda aspekti oma riskianalüüsis arvesse võtma ja dokumenteerima selle oma tehnilises dokumentatsioonis.

— vajaduse korral, arvestades tootega seotud võimalikke riske:

  — tootega seotud võimalike riskide analüüs ja selliste riskide kõrvaldamiseks või maandamiseks kasutatud lahendused (see võib hõlmata katsete aruannete tulemusi);

  — kohaldatavate asjakohaste Euroopa standardite loetelu (kui neid kohaldatakse ainult osaliselt, täpsustage need osad, mida on kohaldatud);

  — asjakohaste Euroopa standardite puudumise korral toote ohutusega seotud riiklike nõuete loetelu, kui need on olemas, või

  — muud elemendid/meetodid, mida kasutatakse toodete ohutuse hindamiseks / riskide maandamiseks.

Tehniline dokumentatsioon võib olla elektroonilisel kujul ja ka eri dokumentidest koosneva toimiku kujul.

Peaksite hoidma tehnilise dokumentatsiooni ajakohasena ja säilitama seda kümme aastat pärast toote turule laskmist.

Allpool on esitatud näidisvorm, mis võib teid aidata tehnilise dokumentatsiooni koostamisel ja korrastamisel. Näidisvormi kasutamine ei ole kohustuslik.

Tehniline dokumentatsioon – näidisvorm

1. Toote identifitseerimisandmed

Kaubamärk:

Toote nimetus:

Mudeli tüübi-, partii- või seerianumber või muu identifitseerimiselement:

Toote kirjeldus:

Toote pilt:

Pakendi kirjeldus:

Pakendi pilt:

2. Toote omadused ja koostis

Omadused:

Materjal:

Koostis:

3. Riskianalüüs ja riskimaandamismeetmed

Peate eraldi kirjeldama kõiki tuvastatud võimalikke riske ja meetmeid, mida olete võtnud nende riskide maandamiseks või kõrvaldamiseks, või vastavuse eelduse sätteid (nt ELi standardite kasutamine).

Võimalik risk 1

Võimaliku riski kirjeldus:

Meetmed selle võimaliku riski kõrvaldamiseks:

— nt kõik tootes ja pakendis kasutatavad ained vastavad […] nõuetele;

— […] vastab Euroopa standardile […];

— tootega kaasas olevad hoiatused ja kasutusjuhendid vastavad Euroopa standardile […].

Võimalik risk 2

Võimaliku riski kirjeldus:

Meetmed selle võimaliku riski kõrvaldamiseks:

[…].

Millist teavet peaksin toote turule laskmisel tootel / koos tootega esitama?

Teave, mille peate esitama

A) Tüübi-, partii- või seerianumber või muu märge, mis võimaldab toodet tuvastada (nt vöötkood)

B) Teie nimi tootjana

C) Teie registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk

D) Teie posti- ja e-posti aadress ning, kui see on erinev, ühtse kontaktpunkti posti- või e-posti aadress, mille kaudu tarbijad saavad teiega ühendust võtta

E) ELis toote eest vastutava isiku nimi või registreeritud kaubamärk ja kontaktandmed, sealhulgas posti- ja e-posti aadress

Kuidas tuleks punktides A–E loetletud teave esitada?

Peate tagama, et see teave on tarbijatele hõlpsasti nähtav ja loetav. See teave tuleks esitada tootel, või kui see ei ole võimalik, siis pakendil või tootega kaasas olevas dokumendis. Otsus selle kohta, kus see teave esitatakse, on ettenähtud raamistikus teie enda teha. Seepärast peaksite olema võimeline oma valikut vaidluse korral põhjendama. Põhimõtteliselt võib ainult toote suurus (ja seega mitte näiteks esteetilised või sarnased põhjused) õigustada teatava nõutava teabe esitamist toote asemel pakendil või muudes kaasas olevates dokumentides ([19]).

Mida tähendab „e-posti aadress“?

E-posti aadress võib olla e-posti aadress või spetsiaalne rubriik teie veebisaidil, mis võimaldab tarbijatel teiega otse ja hõlpsalt ühendust võtta. Ainuüksi veebisait ei ole piisav, kui see ei võimalda teiega otse suhelda.

F) Selged juhised ohutuks kasutamiseks

G) Selge ohutusteave

Millises keeles pean punktides F ja G nimetatud teabe esitama?

Peate veenduma, et need juhised ja ohutusteave on tarbijatele kergesti arusaadavas keeles. Selle määrab kindlaks liikmesriik, mille turule te toote lasete.

Kas see teave on igal juhul kohustuslik?

Ei, kui toodet saab kasutada ohutult ja teie poolt ettenähtud viisil ilma selliste juhiste ja ohutusteabeta, ei ole need kohustuslikud. Nii on see näiteks toodete puhul, mille riskid on tarbijatele hästi teada (nt noad).

Millised on minu kohustused, kui asun väljaspool ELi?

Oluline on rõhutada, et üldise tooteohutuse määrusega hõlmatud tooteid võite ELi turule lasta ainult siis, kui ELis on toote eest vastutav isik. Toote eest vastutav isik võib olla importija, teie volitatud esindaja või tellimuste täitmise teenuse osutaja. **Vastutava isiku identifitseerimis- ja kontaktandmed tuleb samuti tootel (või selle pakendil, pakil või kaasas olevas dokumendis) märkida.** Seda võite teha teie otse või mõni teine ettevõtja, kuid peate tagama, et teie toodet ei lasta ELi turule siis, kui ELi vastutava isiku kontaktandmeid ei ole esitatud. Lisateave on esitatud punktis 3.2.

([19]) Sarnast lähenemisviisi järgitakse ka sinises raamatus toote-eeskirjade rakendamise kohta: komisjoni teatis „Sinine raamat ELi toote-eeskirjade rakendamise kohta (2022)“ (ELT C 247, 29.6.2022, lk 1–152).

Millised on minu kohustused, kui pakun toodet kaugmüügi teel?

Kui otsustate teha tooted turul kättesaadavaks internetis või muude kaugmüügivahendite kaudu, peab nende toodete pakkumises (nt tootepakkumises teie e-poes) olema selgelt ja nähtavalt märgitud vähemalt järgmine teave:

(a) tootja nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk, samuti posti- ja e-posti aadress, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;

(b) kui tootja asukoht ei ole ELis, siis üldise tooteohutuse määruse artikli 16 lõikes 1 või määruse (EL) 2019/1020 artikli 4 lõikes 1 osutatud vastutava isiku nimi, posti- ja e-posti aadress;

(c) toodet tuvastada võimaldav teave, sealhulgas selle pilt, tüüp ja mis tahes muu tootetähis, ning

(d) hoiatused või ohutusteave, mis kinnitatakse tootele või pakendile või lisatakse sellega kaasas olevasse dokumenti kooskõlas üldise tooteohutuse määruse või kohaldatavate ELi ühtlustamisõigusaktidega tarbijale kergesti arusaadavas keeles, mille määrab kindlaks liikmesriik, kus toode turul kättesaadavaks tehakse.

Millised on minu kohustused, kui mul on olemas registreerimissüsteem või kliendilojaalsuse programm?

Üldise tooteohutuse määruses on sätestatud uued kohustused, kui teil on olemas (või kavas luua):

— **registreerimissüsteem**, mille kaudu tarbijad saavad pärast toote ostmist vabatahtlikult edastada tootjale teatavat teavet, nagu oma nimi, kontaktandmed, toote mudel või seerianumber, ning millest tarbijad võivad teatavat kasu saada;

— **kliendilojaalsuse programm**, mis võimaldab kindlaks teha tarbijate ostetud tooted (nt klientidel on püsikliendikaart, mis toodete ostmisel skaneeritakse, ning nende ostuajalugu on lojaalsusprogrammi loonud ettevõtjale kättesaadav). See ei hõlma kliendilojaalsuse programme, mis ei võimalda tarbijate ostetud tooteid kindlaks teha, näiteks püsikliendikaarte, mille abil kliendid saavad teatavat kasu konkreetse ostetud koguse eest, kuid mille puhul ei registreerita andmeid selle kohta, milliseid tooteid klient on ostnud.

Mõlemad süsteemid on tõhusad viisid selliste tarbijate kindlakstegemiseks, keda mõjutab toote tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatus. Kliendid võivad siiski otsustada neid mitte kasutada, kui nad ei ole huvitatud registreerimissüsteemi või kliendilojaalsuse programmi kaudu pakutavatest muudest hüvedest. Eelkõige ei pruugi nad soovida, et nendega turunduse eesmärgil ühendust võetakse.

Üldise tooteohutuse määruse kohaselt peate juhul, kui teil on olemas registreerimissüsteem või kliendilojaalsuse programm, võimaldama tarbijatel osaleda registreerimissüsteemis või kliendilojaalsuse programmis üksnes ohutusega seotud eesmärkidel.

Seetõttu peaks klientidel olema võimalus esitada oma kontaktandmed üksnes ohutusteabe saamiseks (nt toodete tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatused). Sellisel juhul tuleks nende andmeid kasutada nendega ühenduse võtmiseks üksnes toote tagasinõudmise või ohutushoiatuse korral ning neid ei tohiks töödelda ühelgi muul eesmärgil (nagu turundus).

Pärast toote turule laskmist:

— **tehniline dokumentatsioon:**

  — peaksite hoidma tehnilise dokumentatsiooni ajakohasena. Näiteks tuleks tehnilises dokumentatsioonis kajastada muudatused toote koostises;

  — peaksite säilitama tehnilist dokumentatsiooni kümme aastat pärast toote turule laskmist. Peate olema võimeline esitama taotluse korral selle dokumentatsiooni ametiasutustele.

— **Sisemenetlused:** peaksite kehtestama menetlused, millega tagatakse seeriatoodangu ohutus, samuti tooteohutuse sisemenetlused, mis võimaldavad teil täita üldise tooteohutuse määrusest tulenevaid kohustusi (nt kvaliteedikontrollid, tooteohutuse küsimustes koolitatud ja ELi tooteohutusalaste õigusaktidega tuttavad töötajad, tooteohutusalased õppimisvõimalused, õnnetusest teada saamise või kaebuse korral järgitavad menetlused jne).

Mida peaksin tegema, kui tekib ohutusprobleem?

Kui arvate või teil on põhjust uskuda, et teie poolt turule lastud toode on ohtlik (näiteks tarbija või tarneahelas osaleja teatatud õnnetuse tõttu), peate viivitamata toimima nii, nagu on kirjeldatud allpool.

1) **Võtke parandusmeetmeid, mis on vajalikud ohutusriski tulemuslikuks juhtimiseks ja toote nõuetega vastavusse viimiseks**

Võimalike parandusmeetmete näited:

— toote tagasinõudmine lõppkasutajatelt (vt punkti 3.4.1 sätted seoses tagasinõudmist käsitleva teabe, tagasinõudmise teadete ja tagasinõudmise korral pakutavate õiguskaitsevahenditega);

— toote turult kõrvaldamine;

— toote hävitamine;

— müügi peatamine;

— toote märgistamine asjakohaste riskihoiatustega;

tarbijate hoiatamine riskide eest.

Peaksite jälgima enda võetud meetme tulemuslikkust ja vajaduse korral seda kohandama. Võimalik, et peate võtma mitu erinevat meedet samal ajal.

2) **Teavitage tarbijaid ohtlikust tootest (ohtlikest toodetest)**

Peate teavitama tarbijaid toote tagasinõudmisest ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatusest (teave, millele tuleb tarbijate tähelepanu juhtida toote ohutu kasutamise tagamiseks. Vt täpsemalt punktist 3.4.1).

Võite kasutada portaali „Safety Business Gateway“, ([20]) et hoiatada tarbijaid ja ametiasutusi samal ajal (esitatud teave võib üksikasjade ja tehnilise laadi poolest erineda).

Portaali „Safety Business Gateway“ kaudu esitatud ja üldsusele mõeldud teave tehakse tarbijatele kättesaadavaks portaalis „Safety Gate“.

3) **Teavitage nende liikmesriikide turujärelevalveasutusi, kus toode on turul kättesaadavaks tehtud**

Kuidas peaksin turujärelevalveasutusi teavitama?

Peate kasutama portaali „Safety Business Gateway“ (vt punkt 3.4.3). See vahend võimaldab teil valida kõik liikmesriigid, kus ohtlik toode on kättesaadavaks tehtud, ning ametiasutusi viivitamata ja korraga teavitada.

Millise teabe pean tarbijatele ja ametiasutustele edastama?

Peate esitama üksikasjad järgmise kohta:

— risk tarbijate tervisele ja kaitstusele: kirjeldage selgel ja arusaadaval viisil, mis võib toote kasutamise korral juhtuda;

— juba võetud parandusmeetmed ning

— võimaluse korral turul veel ringlevate toodete kogus liikmesriikide kaupa.

4) **Teavitage teisi ettevõtjaid, vastutavaid isikuid ja asjaomase tarneahela internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujaid õigeaegselt kõigist teie tuvastatud ohutusprobleemidest**

Selline teabe edastamine on väga oluline ohutusprobleemi kiireks lahendamiseks.

Kaebused ja õnnetused

Teil on seoses tarbijate kaebuste ja õnnetustega allpool esitatud kohustused.

1) **Kanal tarbijatelt kaebuste saamiseks**

Teil peab olema selline sidekanal nagu telefoninumber, e-posti aadress või spetsiaalne rubriik veebisaidil, mis võimaldab tarbijatel esitada kaebusi ja teavitada teid kõigist tootega seotud õnnetustest või ohutusprobleemidest. See sidekanal võib olla sama mis ühtne kontaktpunkt, mille peate tootel märkima (ühtse kontaktpunkti posti- või e-posti aadress, mille kaudu saab teiega ühendust võtta).

([20]) https://webgate.ec.europa.eu/safety-business-gateway/screen/public/home.

Seejuures tuleks arvesse võtta puuetega inimeste juurdepääsuvajadusi. Näiteks ei tohiks kogu teave olla pildil, mida ei saa lugeda teksti heliks teisendamise tarkvara abil ([21]).

2) **Kaebuste uurimine**

Peate uurima kõiki tarbijatelt saadud kaebusi või teavet toote ohutusega seotud õnnetuse kohta. Kui see tundub põhjendatud, peaksite võtma parandusmeetmeid.

Kui tarbija on teatanud toote ohutusega seotud õnnetusest, peate sellest teatama ametiasutustele portaali „Safety Business Gateway“ kaudu.

Peate pidama siseregistrit järgmise kohta:

— tarbijate kaebused ja teave õnnetuste kohta;

— toodete tagasinõudmine ning

— toote nõuetega vastavusse viimiseks võetud parandusmeetmed.

Selles kaebuste siseregistris peaksite säilitama ainult selliseid isikuandmeid, mis on vajalikud kaebuse uurimiseks.

Neid andmeid tuleks säilitada ainult nii kaua, kui see on uurimise jaoks vajalik. Igal juhul peaksite kustutama isikuandmed (nt tarbija nimi ja aadress) registrist viis aastat pärast andmete sisestamist.

3) **Toodete ohutusega seotud õnnetustest teatamine**

Kui teid teavitatakse teie poolt turule lastud või turul kättesaadavaks tehtud toote põhjustatud õnnetusest või saate sellest teada, peate võimalikult kiiresti teatama portaali „Safety Business Gateway“ kaudu õnnetusest selle liikmesriigi pädevatele asutustele, kus õnnetus toimus.

Kui importijad või levitajad teavitavad teid sellistest õnnetustest, peate teatama nendest õnnetustest ise pädevatele asutustele või andma importijale või ühele levitajatest korralduse teate esitamiseks.

Mis on toote ohutusega seotud õnnetus?

Õnnetused, millest tuleb teatada, on toote kasutamisega seotud juhtumid, mis põhjustasid isiku surma või avaldasid tõsist kahjulikku mõju tema tervisele ja kaitstusele. Selline mõju võib olla alaline või ajutine. See võib hõlmata vigastusi, muid kehakahjustusi, haigusi ja kroonilist tervisemõju.

Millist vahendit pean õnnetusest teatamiseks kasutama?

Peate kasutama portaali „Safety Business Gateway“ (vt punkt 3.4.3).

Millise teabe pean teatesse lisama?

Peate täpsustama järgmise:

— toote tüübi- ja identifitseerimisnumber ning

— õnnetuse asjaolud, kui need on teada (näiteks õnnetuses kannatanu vanus, kui see on asjakohane, ning kuidas toodet õnnetuse toimumise ajal kasutati).

([21]) Direktiivi 2019/882 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70–115) I lisas sätestatud ligipääsetavusnõuded on kohustuslikud ja neid tuleb täita, et võtta arvesse teie toodete eeldatavat kasutamist puuetega inimeste poolt.

Tootja kontrollnimekiri

✓ **Sisseprojekteeritud ohutus:** tehke toote välja arendamisel nõuetekohane riskihindamine ning kõrvaldage või maandage kõik võimalikud ohutusriskid.

✓ **Kaaluge võimalike Euroopa standardite kasutamist**, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*. Need lihtsustavad nõuete täitmist.

✓ **Koostage** oma toote kohta **tehniline dokumentatsioon**, et jälgida oma sisemist riskihindamist, ja säilitage seda kümme aastat.

✓ **Hoolitsege selle eest, et kinnitate oma tootele või selle pakendile vajaliku teabe**: märkige toote identifitseerimisandmed, oma identifitseerimis- ja kontaktandmed ning vajaduse korral juhised ja ohutusteave.

✓ **Hoolitsege selle eest, et ELis on teie toote eest vastutav isik** ning et tema kontaktandmed ja muu nõutav teave on märgitud tootele või selle pakendile, pakile või kaasas olevasse dokumenti.

✓ **Esitage nõutav tooteteave kaugmüügipakkumistes:**

— toote identifitseerimisandmed ja pilt;

— teie identifitseerimis- ja kontaktandmed;

— toote eest vastutava isiku identifitseerimis- ja kontaktandmed, kui teie kui tootja asukoht ei ole ELis;

— vajaduse korral juhised ja ohutusteave.

✓ Kui teil on olemas **registreerimissüsteem või kliendilojaalsuse programm**, peate pakkuma tarbijatele võimalust liituda ainult ohutusega seotud eesmärkidel.

✓ Kehtestage **sisemenetlus tooteohutuse tagamiseks.**

✓ **Tooteohutusprobleemide korral:**

— **võtke parandusmeetmeid (toote tagasinõudmise korral kasutage tagasinõudmise teate vormi ja esitage õiguskaitsevahendid);**

— **teavitage tarbijaid;**

— **teavitage riiklikke ametiasutusi portaali „Safety Business Gateway“ kaudu;**

— **teavitage muid ettevõtjaid tarneahelas.**

✓ Tagage **otsekanali olemasolu tarbijatelt kaebuste saamiseks** tooteohutuse kohta ja uurige neid kaebusi: see võib anda väärtuslikku teavet teie toote ohutuse kohta. Pakkuge ligipääsetavaid vorminguid.

✓ **Pidage siseregistrit** tarbijate kaebuste, toodete tagasinõudmise ja võetud parandusmeetmete kohta.

✓ **Teatage portaali „Safety Business Gateway“ kaudu tootega seotud õnnetustest**, millest olete teada saanud.

✓ **Tehke koostööd turujärelevalveasutustega**, kui seda nõutakse.

Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt punkt 3.1.1 tootja kohustuste kohta.

3.1.2. **Olen volitatud esindaja: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel?**

Kes on volitatud esindaja?

Üldise tooteohutuse määruses on volitatud esindaja määratletud kui *füüsiline või juriidiline isik, kelle asukoht on liidus ja kes on saanud tootjalt kirjaliku volituse täita selle tootja nimel konkreetseid ülesandeid, mis tulenevad tootjale üldise tooteohutuse määruse alusel pandud kohustustest*.

Volitatud esindaja on isik, kes tegutseb tootja nimel. Volitatud esindajal (mõnikord lihtsalt „esindaja“) peab olema tootja kirjalik volitus või volikiri ([22]). Selles volituses määratakse kindlaks volitatud esindaja ülesanded.

Volitatud esindajal ei peaks olema mitte ainult ametlik pädevus tootjat esindada, vaid ka praktiline ja haldussuutlikkus, et tõhusalt täita oma kohustusi, mis on kindlaks määratud tootjalt saadud volituses, ning samuti oma kohustusi üldise tooteohutuse määruse alusel. Volitatud esindaja peaks tõenäoliselt lisaks vajalike õiguslike ja faktiliste teadmiste omamisele oskama piisavalt keelt (keeli), mida on vaja asjaomaste turujärelevalveasutustega suhtlemiseks.

Volituses palub tootja teil täita vähemalt järgmisi üldise tooteohutuse määruse kohaselt täidetavaid põhiülesandeid, kuid volitus võib loomulikult hõlmata laiemat hulka ülesandeid vastavalt teie üldisele lepinguvabadusele:

— esitada turujärelevalveasutustele teie volitusega hõlmatud toote ohutuse tõendamiseks kogu vajalik teave ja dokumentatsioon kõnealustele asutustele arusaadavas ametlikus keeles;

— kui on põhjust arvata või kahtlustada, et teie volitusega hõlmatud toode on ohtlik, teavitada sellest tootjat;

— teavitada pädevaid riiklikke asutusi portaali „Safety Business Gateway“ kaudu (vt punkt 3.4.3) kõigist meetmetest, mis on võetud volitusega hõlmatud too(de)tega kaasnevate riskide kõrvaldamiseks, välja arvatud juhul, kui tootja on juba esitanud teabe nende riskide kohta, ning

— teha pädevate riiklike ametiasutustega nende taotluse korral koostööd kõikide meetmete osas, mida võetakse volitusega hõlmatud toodetega kaasnevate riskide kõrvaldamiseks.

Taotluse korral peate esitama turujärelevalveasutustele selle volituse koopia.

Sisemenetlused: peaksite olema kehtestanud tooteohutuse tagamiseks sisemenetlused, mis võimaldavad teil täita üldise tooteohutuse määrusest tulenevaid kohustusi (nt kvaliteedikontrollid, kaebuste käsitlemine, ELi õigusaktide tundmine tänu töötajate koolitamisele tooteohutuse alal ja tooteohutusalaste õppimisvõimaluste pakkumisele).

Peaksite tegema tooteohutuse küsimustes **turujärelevalveasutustega täielikku koostööd** (nagu on selgitatud punktis 3.4.5).

Samuti on oluline rõhutada, et tootja võib teid määrata ka toote eest **vastutava isiku** ülesandeid täitma. Sellisel juhul kohaldatakse teie suhtes täiendavaid vastutava isiku kohustusi, nagu on selgitatud punktis 3.2.

([22]) Vt volituse kohta täpsemalt sinisest raamatust ELi toote-eeskirjade rakendamise kohta (2022) (ELT C 247, 29.6.2022, lk 1–152).

Volitatud esindaja kontrollnimekiri

✓ **Veenduge, et teil on tootja kirjalik volitus**, milles on täpsustatud ülesanded, mida teil palutakse täita.

✓ **Veenduge, et olete võimeline täitma** volitusest tulenevaid ja ka oma muid **ülesandeid**.

✓ **Teid volitatakse täitma vähemalt järgmisi ülesandeid:**

— esitama teavet ja dokumentatsiooni ametiasutustele;

— teavitama tootjat kahtluse korral, et tema toode on ohtlik;

— teavitama riiklikke ametiasutusi ohtlike toodete suhtes võetud parandusmeetmetest portaali „Safety Business Gateway“ kaudu, kui tootja ei ole seda teinud;

— tegema taotluse korral riiklike ametiasutustega koostööd seoses ohtlike toodete suhtes võetavate meetmetega.

✓ **Esitage** turujärelevalveasutuste taotluse korral **oma volituse koopia**.

✓ Kehtestage **sisemenetlus tooteohutuse tagamiseks.**

✓ **Tehke täielikku koostööd riiklike ametiasutustega.**

✓ **Kontrollige, kas teil palutakse täita vastutava isiku ülesandeid ELis** – kui jah, siis toob see teile kaasa lisaülesandeid (vt punkt 3.2).

Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt punkt 3.1.2 volitatud esindaja kohustuste kohta.

3.1.3. **Olen importija: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel?**

Kes on importija?

Üldise tooteohutuse määruses on importija määratletud kui *füüsiline või juriidiline isik, kelle asukoht on liidus ja kes laseb liidu turule kolmandast riigist pärit toote*.

Importija on alati asutatud ELis.

Mida teha enne toote turule laskmist?

Teie üldine kohustus on tagada, et toode vastab üldisele ohutusnõudele ja et tootja on täitnud nõudeid seoses järgmisega:

— sisemine riskianalüüs ja tehniline dokumentatsioon (vt punkt 3.1.1);

— tootele märgitud teave (vt punkt 3.1.1).

Millist teavet pean lisaks tootja esitatud teabele tootel / koos tootega esitama?

— Teie nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk.

— Teie posti- ja e-posti aadress ning, kui see on erinev, ühtse kontaktpunkti posti- või e-posti aadress, mille kaudu saab teiega ühendust võtta.

Kuidas tuleks eespool loetletud teave esitada?

Peate tagama, et see teave on tarbijatele hõlpsasti nähtav ja loetav. See teave tuleb esitada tootel, või kui see ei ole võimalik, siis pakendil või tootega kaasas olevas dokumendis. Otsus selle kohta, kus see teave esitatakse, on ettenähtud raamistikus teie enda teha. Seepärast peaksite olema võimeline oma valikut vaidluse korral põhjendama. Ainult toote suurus (ja seega mitte näiteks esteetilised või sarnased põhjused) võib õigustada teatava nõutava teabe esitamist toote asemel pakendil või muudes kaasas olevates dokumentides ([23]).

Peate tagama, et ükski tootele või pakendile kinnitatud lisasilt ei varja tootja esitatud liidu õiguse kohaselt nõutavat teavet.

Mida tähendab „e-posti aadress“?

E-posti aadress võib olla e-posti aadress või spetsiaalne rubriik teie veebisaidil, mis võimaldab tarbijatel teiega otse ühendust võtta. Ainuüksi veebisait ei ole piisav, kui see ei võimalda teiega otse suhelda.

Millised juhised ja ohutusteave tuleb koos tootega esitada?

Peate tagama, et teie imporditava tootega on kaasas selged juhised ja ohutusteave.

Millis(t)es keel(t)es pean selle teabe esitama?

Peate veenduma, et need juhised ja ohutusteave on tarbijatele kergesti arusaadavas keeles. Selle määrab kindlaks liikmesriik, mille turule te toote lasete.

Kas see teave on igal juhul kohustuslik?

Ei, kui toodet saab kasutada ohutult ja teie poolt ettenähtud viisil ilma selliste juhiste ja ohutusteabeta, ei ole need kohustuslikud. Nii on see näiteks toodete puhul, mille riskid on tarbijatele hästi teada (nt noad).

Millised on minu kohustused, kui pakun toodet kaugmüügi teel?

Kui otsustate teha tooted turul kättesaadavaks internetis või muude kaugmüügivahendite kaudu, peab nende toodete pakkumises (nt tootepakkumises teie e-poes) olema selgelt ja nähtavalt märgitud vähemalt järgmine teave:

(a) tootja nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk, samuti tootja posti- ja e-posti aadress, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;

(b) kui tootja asukoht ei ole ELis, siis üldise tooteohutuse määruse artikli 16 lõikes 1 või määruse (EL) 2019/1020 artikli 4 lõikes 1 osutatud vastutava isiku nimi, posti- ja e-posti aadress;

(c) toodet tuvastada võimaldav teave, sealhulgas selle pilt, tüüp ja mis tahes muu tootetähis, ning

(d) hoiatused või ohutusteave, mis kinnitatakse tootele või pakendile või lisatakse sellega kaasas olevasse dokumenti kooskõlas üldise tooteohutuse määruse või kohaldatavate ELi ühtlustamisõigusaktidega tarbijale kergesti arusaadavas keeles, mille määrab kindlaks liikmesriik, kus toode turul kättesaadavaks tehakse.

Millised on minu kohustused, kui mul on olemas kliendilojaalsuse programm?

Üldise tooteohutuse määruses on sätestatud uued kohustused, kui teil on olemas (või plaanis luua) **kliendilojaalsuse programm**, mis võimaldab kindlaks teha tarbijate ostetud tooted (nt klientidel on püsikliendikaart, mis toodete ostmisel skaneeritakse, ning nende ostuajalugu on lojaalsusprogrammi loonud ettevõtjale kättesaadav). See ei hõlma kliendilojaalsuse programme, mis ei võimalda kindlaks teha tarbijate ostetud tooteid, näiteks püsikliendikaarte, mille abil kliendid saavad teatavat kasu konkreetse ostetud koguse eest, kuid mille puhul ei registreerita andmeid selle kohta, milliseid tooteid klient on ostnud.

([23]) Sarnast lähenemisviisi järgitakse ka sinises raamatus toote-eeskirjade rakendamise kohta (2022) (ELT C 247, 29.6.2022, lk 1–152).

Tegemist on tõhusa viisiga selliste tarbijate kindlakstegemiseks, keda mõjutab toote tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatus. Kliendid võivad siiski otsustada selliseid süsteeme mitte kasutada, kui nad ei ole huvitatud kliendilojaalsuse programmi kaudu pakutavatest muudest hüvedest, ning eelkõige ei pruugi nad soovida, et nendega turunduse eesmärgil ühendust võetakse.

Üldise tooteohutuse määruse kohaselt peate juhul, kui teil on olemas kliendilojaalsuse programm, võimaldama tarbijatel otsustada osaleda kliendilojaalsuse programmis üksnes ohutusega seotud eesmärkidel.

See tähendab, et klientidel peaks olema võimalus esitada oma kontaktandmed üksnes ohutusteabe saamiseks (nt toodete tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatused). Sellisel juhul tuleks nende andmeid kasutada nendega ühenduse võtmiseks üksnes toote tagasinõudmise või ohutushoiatuse korral ning neid ei tohiks töödelda ühelgi muul eesmärgil (nagu turundus).

Millised on minu kohustused seoses toodete ladustamise ja transpordiga?

Kui toode kuulub teie vastutusalasse, peate tagama, et ladustamis- või transporditingimused

— ei muuda seda ohtlikuks (nt kui toodet tuleb hoida teataval temperatuuril, et see jääks ohutuks) ning

— ei mõjuta nõutavat märgistust tootel (vt punkt 3.1.1).

Millised on minu kohustused seoses tehnilise dokumentatsiooniga?

Peate säilitama tootja koostatud tehnilise dokumentatsiooni (vt punkt 3.1.1) koopiat, sealhulgas kõiki seotud dokumente, kui see on asjakohane, kümme aastat pärast seda, kui olete toote turule lasknud.

Peate olema võimeline esitama taotluse korral selle dokumentatsiooni riiklikele turujärelevalveasutustele.

Importija lisakohustused

Samuti on oluline rõhutada, et võite olla ka **toote eest vastutav isik**, kui tootja ei ole asutatud ELis. Sellisel juhul kohaldatakse teie suhtes lisakohustusi, nagu on selgitatud punktis 3.2.

Sisemenetlused: peaksite olema kehtestanud tooteohutuse tagamiseks sisemenetlused, mis võimaldavad teil täita üldise tooteohutuse määrusest tulenevaid kohustusi (nt kvaliteedikontrollid, kaebuste käsitlemine, ELi õigusaktide tundmine tänu töötajate koolitamisele tooteohutuse alal ja tooteohutusalaste õppimisvõimaluste pakkumisele).

Peaksite tegema tooteohutuse küsimustes **turujärelevalveasutustega täielikku koostööd**, nagu on selgitatud punktis 3.4.5.

Mida peaksin tegema, kui tootega tekib probleem enne selle turule laskmist?

Te ei tohiks lasta toodet turule enne, kui see on nõuetega vastavusse viidud, juhul kui arvate või teil on põhjust uskuda, et kehtida võib üks või mitu järgmistest asjaoludest:

— toode on ohtlik (näiteks tarbija või tarneahelas osaleja teatatud õnnetuse tõttu);

— toode ei vasta sisemist riskianalüüsi ja tehnilist dokumentatsiooni käsitlevatele nõuetele (vt punkt 3.1.1);

— toode ei ole kooskõlas tootel esitatava teabega seotud kohustustega (vt punkt 3.1.1).

Toote nõuetega vastavusse viimine võib tähendada näiteks tootelt puuduva teabe lisamist.

Kui toode on ohtlik, peate viivitamata

— teatama sellest tootjale;

— tagama, et turujärelevalveasutusi on sellest ohtlikust tootest portaali „Safety Business Gateway“ kaudu teavitatud (vt punkt 3.4.3).

Mida peaksin tegema, kui tootega tekib ohutusprobleem pärast selle turule laskmist?

Kui arvate või teil on põhjust uskuda, et teie poolt turule lastud toode on ohtlik (näiteks tarbija või tarneahelas osaleja teatatud õnnetuse tõttu), peate viivitamata toimima nii, nagu on kirjeldatud allpool.

A) **Teavitage ohutusprobleemist tootjat.**

Selline teabe edastamine on väga oluline ohutusprobleemi kiireks lahendamiseks.

B) **Veenduge, et tootja on võtnud vajalikud parandusmeetmed toote tulemuslikuks nõuetega vastavusse viimiseks.**

Kui tootja ei ole selliseid meetmeid juba võtnud, peate need viivitamata ise võtma.

Võimalike parandusmeetmete näited:

— toote tagasinõudmine lõppkasutajatelt (vt punkti 3.4.1 sätted seoses tagasinõudmist käsitleva teabe, tagasinõudmise teadete ja tagasinõudmise korral pakutavate õiguskaitsevahenditega);

— toote turult kõrvaldamine;

— toote hävitamine;

— müügi peatamine;

— toote märgistamine asjakohaste riskihoiatustega; või

— tarbijate hoiatamine riskide eest.

Peaksite jälgima enda võetud meetmete tulemuslikkust ja vajaduse korral neid kohandama. Võimalik, et peate võtma mitu meedet samal ajal.

C) **Veenduge, et tarbijaid on ohtlikust tootest (ohtlikest toodetest) teavitatud.**

Kui tootja ei ole tarbijaid veel teavitanud, peate seda ise tegema.

Kuidas peaksin tarbijaid teavitama?

Võite kasutada portaali „Safety Business Gateway“, et hoiatada ametiasutusi ja tarbijaid samal ajal (esitatud teave võib siiski üksikasjade ja tehnilise laadi poolest erineda). Portaali „Safety Business Gateway“ kaudu esitatud ja üldsusele mõeldud teave tehakse tarbijatele kättesaadavaks portaalis „Safety Gate“.

Tarbijate teavitamine toodete tagasinõudmisest ja ohutushoiatustest

Kui tootja ei ole seda veel teinud, peate ise teavitama tarbijaid toote tagasinõudmisest või ohutushoiatustest, et tagada toote ohutu kasutamine (vt erisätteid punktis 3.4.1).

D) **Teavitage nende liikmesriikide turujärelevalveasutusi, kus toode on turul kättesaadavaks tehtud.**

Kuidas peaksin turujärelevalveasutusi teavitama?

Peate turujärelevalveasutuste teavitamiseks kasutama portaali „Safety Business Gateway“. See vahend võimaldab teil valida kõik liikmesriigid, kus ohtlik toode on kättesaadavaks tehtud, ning ametiasutusi viivitamata teavitada.

Millise teabe pean tarbijatele ja ametiasutustele edastama?

Peate esitama üksikasjad järgmise kohta:

1) risk tarbijate tervisele ja kaitstusele: selge ja arusaadav kirjeldus selle kohta, mis võib tootega juhtuda;

2) juba võetud parandusmeetmed ning

3) võimaluse korral turul veel ringlevate toodete kogus liikmesriikide kaupa.

Millised on minu kohustused seoses kaebuste ja õnnetustega?

A) **Tagage, et olemas on kanal tarbijatelt kaebuste saamiseks**

Peate veenduma, et tootja on esitanud tarbijatele sidekanali (nt telefoninumber, e-posti aadress või spetsiaalne rubriik veebisaidil), mis võimaldab tarbijatel esitada kaebusi ja teavitada tootjat kõigist tootega seotud õnnetustest või ohutusprobleemidest.

Kui selline kanal puudub, peate selle tarbijatele looma.

Selliste kanalite puhul tuleks arvesse võtta puuetega inimeste juurdepääsuvajadusi. Näiteks ei tohiks te esitada kogu teavet pildil, mida ei saa lugeda teksti heliks teisendamise seadme abil ([24]).

B) **Uurige kaebusi ja teavitage teisi tarneahelas osalejaid**

Kui saate tarbijalt kaebuse või teabe toote ohutusega seotud õnnetuse kohta, peate seda uurima. Kui see tundub põhjendatud, peaksite võtma parandusmeetmeid.

Peate enda tehtud uurimisest ja selle tulemustest õigeaegselt teavitama tootjat ja levitajaid ning asjakohastel puhkudel tellimuste täitmise teenuse osutajaid ja internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujaid.

Iga toote puhul peate pidama siseregistrit järgmise kohta:

a) tarbijate kaebused;

b) toodete tagasinõudmine ning

c) toote nõuetega vastavusse viimiseks võetud parandusmeetmed.

Kaebuste siseregistris peaksite säilitama ainult need isikuandmed, mida vajate kaebuse uurimiseks.

Neid andmeid peaksite säilitama ainult nii kaua, kui see on uurimise jaoks vajalik. Igal juhul peaksite kustutama isikuandmed (nt tarbija nimi ja aadress) registrist viis aastat pärast andmete sisestamist.

C) **Teavitage tootjat kõigist toote põhjustatud õnnetustest ja tagage pädevate asutuste teavitamine**

Kui olete **teadlik õnnetusest, mille põhjustas** teie poolt turul kättesaadavaks tehtud **toode**, peaksite tootjat sellest põhjendamatu viivituseta teavitama. Tootja võib anda teile korralduse teavitada pädevaid asutusi.

Kui olete teadlik õnnetusest ja toote tootja ei ole asutatud ELis, peaksite teavitama ELis toote eest vastutavat isikut. Vastutav isik peab tagama, et õnnetusest teatatakse selle liikmesriigi pädevatele asutustele, kus õnnetus toimus.

Mis on toote ohutusega seotud õnnetus?

Õnnetused, millest tuleb teatada, on toote kasutamisega seotud juhtumid, mis põhjustasid isiku surma või avaldasid tõsist kahjulikku mõju tema tervisele ja kaitstusele. Mõju võib olla alaline või ajutine ning hõlmata vigastusi, muid kehakahjustusi, haigusi ja kroonilist tervisemõju.

([24]) Direktiivi 2019/882 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70–115) I lisas sätestatud ligipääsetavusnõuded on kohustuslikud ja neid tuleb täita, et võtta arvesse teie toodete eeldatavat kasutamist puuetega inimeste poolt.

Millist vahendit pean õnnetusest teatamiseks kasutama?

Peate kasutama portaali „Safety Business Gateway“ (vt punkt 3.4.3).

Millise teabe pean teatesse lisama?

Peate täpsustama järgmise:

— toote tüübi- ja identifitseerimisnumber ning

— õnnetuse asjaolud, kui need on teada.

Importija kontrollnimekiri

Enne toote turule laskmist

✓ **Veenduge, et toode on ohutu.**

✓ **Veenduge, et tootja on teinud riskihindamise ja koostanud tehnilise dokumentatsiooni. Säilitage seda tehnilist dokumentatsiooni kümme aastat** ja esitage see taotluse korral ametiasutustele.

✓ **Tagage**, et toote identifitseerimisandmed ning tootja identifitseerimis- ja kontaktandmed on **tootele või selle pakendile nõuetekohaselt kinnitatud** ning et tootega on vajaduse korral kaasas juhised ja ohutusteave.

✓ **Esitage tootele / koos tootega oma identifitseerimis- ja kontaktandmed.** Veenduge, et see teave **ei varja muud kohustuslikku teavet**.

✓ **Hoolitsege selle eest, et ELis on toote eest vastutav isik** ning et tema kontaktandmed ja muu nõutav teave on märgitud tootele või selle pakendile, pakile või kaasas olevasse dokumenti. See isik võite olla teie ise!

✓ Kehtestage **sisemenetlus tooteohutuse tagamiseks.**

✓ **Veenduge, et ladustamine või transport ei mõjuta toote ohutust ega märgistamist.**

✓ **Ärge laske turule nõuetele mittevastavat või ohtlikku toodet!** Nõuetele mittevastavuse korral **teavitage tootjat ja turujärelevalveasutusi**.

Pärast toote turule laskmist

✓ **Tooteohutusprobleemide korral:**

— **teavitage tootjat;**

— **veenduge, et tootja on võtnud parandusmeetmeid** (kasutanud toote tagasinõudmise korral tagasinõudmise teate vormi ja esitanud õiguskaitsevahendid). **Kui tootja pole meetmeid võtnud, peate viivitamata seda ise tegema;**

— **veenduge, et tootja on teavitanud tarbijaid ohtlikest toodetest. Kui ta pole seda teinud, peate seda ise tegema;**

— **teavitage riiklikke ametiasutusi portaali „Safety Business Gateway“ kaudu.**

✓ Veenduge, et tootjal on **otsekanal tarbijatelt kaebuste saamiseks** tooteohutuse kohta. Kui otsekanalit pole, peate selle ise looma. Pakkuge ligipääsetavaid vorminguid.

✓ **Uurige kaebusi** ja **teavitage teisi tarneahelas osalejaid**.

✓ **Pidage siseregistrit** tarbijate kaebuste, toodete tagasinõudmise ja võetud parandusmeetmete kohta.

✓ **Teatage tootega seotud õnnetustest**, millest teada saate, **tootjale ja toote eest vastutavale isikule ELis**. Tootja võib anda teile korralduse teavitada õnnetustest ametiasutusi **portaali „Safety Business Gateway“** kaudu.

✓ **Tehke koostööd turujärelevalveasutustega**, kui seda nõutakse.

Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt punkt 3.1.3 importija kohustuste kohta.

3.1.4. **Olen levitaja: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel?**

Kes on levitaja?

Üldise tooteohutuse määruses on levitaja määratletud kui *tarneahelas osalev füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud tootja või importija, kes teeb toote turul kättesaadavaks.*

Turul kättesaadavaks tegemine on *toote tasuline või tasuta tarnimine liidu turule majandustegevuse käigus turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks.*

Näiteks võib levitaja olla ettevõtja, kes teeb tootja toote turul kättesaadavaks konkreetse ELi riigi jaoks tõlgitud pakendis, tingimusel et seda müüakse endiselt tootja nime või kaubamärgi all.

Enne toote turul kättesaadavaks tegemist

1. Peaksite **kontrollima, kas tootja ja importija (kui see on asjakohane) on seoses tootega, mida kavatsete levitada, täitnud järgmised nõuded**:

   a) toode kannab tarbijale hästi nähtavat ja loetavat tüübi-, partii- või seerianumbrit või muud märget, mis võimaldab toodet tuvastada, või kui toote suurus või laad seda ei võimalda, siis on nõutud teave esitatud pakendil või tootega kaasas olevas dokumendis;

   b) tootja on märkinud oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi, posti- ja e-posti aadressi ning, kui see on erinev, ühtse kontaktpunkti posti- või e-posti aadressi, mille kaudu on temaga võimalik ühendust võtta. See teave tuleks esitada tootel, või kui see ei ole võimalik, siis pakendil või tootega kaasas olevas dokumendis;

   c) tootele on lisatud selged juhendid ja ohutusteave tarbijatele kergesti arusaadavas keeles, mille on kindlaks määranud liikmesriik, kus toode turul kättesaadavaks tehakse. Seda ei nõuta, kui toodet saab kasutada ohutult ja tootja ettenähtud viisil ka ilma juhendite ja ohutusteabeta;

   d) kui tarneahelas osaleb importija, siis importija on märkinud oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi, posti- ja e-posti aadressi ning, kui see on erinev, selle ühtse kontaktpunkti posti- või e-aadressi, mille kaudu on võimalik temaga ühendust võtta. See teave tuleb esitada tootel, või kui see ei ole võimalik, siis pakendil või tootega kaasas olevas dokumendis;

   e) ükski lisasilt ei varja tootja või importija märgisel esitatud liidu õiguse kohaselt nõutavat teavet.

2. Peaksite tagama, et sel ajal, kui toode on teie vastutusel, **ei ohusta selle ladustamise või transpordi tingimused toote vastavust üldise tooteohutuse määruse artiklis 5 sätestatud üldisele ohutusnõudele**.

   ⇨ Kui arvate või teil on põhjust teie käsutuses oleva teabe põhjal uskuda, et **toode on ohtlik või ei vasta eespool punktis 1 osutatud nõuetele, ei tohiks te toodet turul kättesaadavaks teha** enne, kui see on nõuetega vastavusse viidud.

3. **Sisemenetlused:** peaksite olema kehtestanud tooteohutuse tagamiseks sisemenetlused, mis võimaldavad teil täita üldise tooteohutuse määrusest tulenevaid kohustusi (nt kvaliteedikontrollid, kaebuste käsitlemine, ELi õigusaktide tundmine tänu töötajate koolitamisele tooteohutuse alal ja tooteohutusalaste õppimisvõimaluste pakkumisele).

Mida peaksite tegema, kui pakute toodet kaugmüügi teel?

Kui otsustate teha tooted turul kättesaadavaks internetis või muude kaugmüügivahendite kaudu, peab nende toodete pakkumises (nt tootepakkumises teie e-poes) olema selgelt ja nähtavalt märgitud vähemalt järgmine teave:

(a) tootja nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk, samuti posti- ja e-posti aadress, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;

(b) kui tootja asukoht ei ole ELis, siis üldise tooteohutuse määruse artikli 16 lõikes 1 või määruse (EL) 2019/1020 artikli 4 lõikes 1 osutatud vastutava isiku nimi, posti- ja e-posti aadress;

(c) toodet tuvastada võimaldav teave, sealhulgas selle pilt, tüüp ja mis tahes muu tootetähis, ning

(d) hoiatused või ohutusteave, mis kinnitatakse tootele või pakendile või lisatakse sellega kaasas olevasse dokumenti kooskõlas üldise tooteohutuse määruse või kohaldatavate ELi ühtlustamisõigusaktidega tarbijale kergesti arusaadavas keeles, mille määrab kindlaks liikmesriik, kus toode turul kättesaadavaks tehakse.

Pärast toote turul kättesaadavaks tegemist

Peaksite tegema tooteohutuse küsimustes **turujärelevalveasutustega täielikku koostööd**, nagu on selgitatud punktis 3.4.5.

Kui arvate või teil on põhjust teie käsutuses oleva teabe põhjal uskuda, et **toode, mille te turul kättesaadavaks tegite, on ohtlik või ei vasta eespool punktis 1 osutatud nõuetele,** peate viivitamata võtma järgmised meetmed.

A) **Teavitage sellest tootjat või importijat, olenevalt kohaldatavusest.**

Selline teabe edastamine on väga oluline, et lahendada ohutus- või mittevastavusprobleem kiiresti.

B) **Tagage, et toote tulemuslikult nõuetega vastavusse viimiseks võetakse vajalikud parandusmeetmed**, sealhulgas toote turult kõrvaldamine või tagasinõudmine, olenevalt asjaoludest. Tagasinõudmise algatamise korral vt punkt 3.4.1.

C) **Tagage, et nende liikmesriikide turujärelevalveasutusi, kus toode turul kättesaadavaks tehti, teavitatakse sellest kohe** portaali „Safety Business Gateway“ kaudu.

> ***Kuidas peaksin turujärelevalveasutusi teavitama?***
>
> Peate kasutama portaali „Safety Business Gateway“. See vahend võimaldab teil valida kõik liikmesriigid, kus ohtlik toode on kättesaadavaks tehtud, ning ametiasutusi viivitamata ja korraga teavitada.

Millise teabe pean ametiasutustele edastama?

Punktide B ja C kohaldamisel peaksite esitama teile kättesaadavad asjakohased üksikasjad järgmise kohta:

1) oht tarbijate tervisele ja kaitstusele, kirjeldades selgelt ja arusaadavalt, mis võib tootega juhtuda;

2) juba võetud parandusmeetmed ning

3) võimaluse korral turul veel ringlevate toodete kogus liikmesriikide kaupa.

D) **Teavitage tootjat kõigist toote põhjustatud õnnetustest ja tagage pädevate asutuste teavitamine**

Kui olete **teadlik õnnetusest, mille põhjustas** teie poolt turul kättesaadavaks tehtud **toode**, peaksite tootjat põhjendamatu viivituseta teavitama. Tootja võib anda teile korralduse teavitada pädevaid asutusi.

Kui olete teadlik õnnetusest ja toote tootja ei ole asutatud ELis, peaksite teavitama ELis toote eest vastutavat isikut. Vastutav isik peab tagama, et õnnetusest teatatakse selle liikmesriigi pädevatele asutustele, kus õnnetus toimus.

Mis on toote ohutusega seotud õnnetus?

Õnnetused, millest tuleb teatada, on toote kasutamisega seotud juhtumid, mis põhjustasid isiku surma või avaldasid tõsist kahjulikku mõju tema tervisele ja kaitstusele. Selline mõju võib olla alaline või ajutine. See võib hõlmata vigastusi, muid kehakahjustusi, haigusi ja kroonilist tervisemõju.

Millist vahendit pean õnnetusest teatamiseks kasutama?

Peate kasutama portaali „Safety Business Gateway“ (vt punkt 3.4.3).

Millise teabe pean teatesse lisama?

Peate täpsustama järgmise:

— toote tüübi- ja identifitseerimisnumber ning

— õnnetuse asjaolud, kui need on teada.

Levitaja kontrollnimekiri

Enne toote turul kättesaadavaks tegemist

✓ **Kontrollige**, et toote identifitseerimisandmed ning tootja ja importija identifitseerimis- ja kontaktandmed on tootele või selle pakendile nõuetekohaselt kinnitatud ning et tootega on vajaduse korral kaasas juhised ja ohutusteave.

✓ Kontrollige, et ükski **silt ei varja muud kohustuslikku teavet**.

✓ **Veenduge, et ladustamine või transport ei mõjuta toote ohutust ega märgistamist.**

✓ Kehtestage **sisemenetlus tooteohutuse tagamiseks.**

✓ **Esitage nõutav tooteteave kaugmüügipakkumistes:**

— toote identifitseerimisandmed ja pilt;

— tootja identifitseerimis- ja kontaktandmed;

— ELis toote eest vastutava isiku identifitseerimis- ja kontaktandmed;

— vajaduse korral juhised ja ohutusteave.

✓ Kui teil on olemas **registreerimissüsteem või kliendilojaalsuse programm**, peate pakkuma tarbijatele võimalust liituda ainult ohutusega seotud eesmärkidel.

✓ **Ärge tehke turul kättesaadavaks nõuetele mittevastavat või ohtlikku toodet!** Nõuetele mittevastavuse korral **teavitage tootjat ja ametiasutusi**.

Pärast toote turul kättesaadavaks tegemist

✓ **Kui toode, mille olete kättesaadavaks teinud, on ohtlik või nõuetele mittevastav:**

— **teavitage tootjat või importijat;**

— **veenduge, et tootja või importija on võtnud vajalikke parandusmeetmeid** (toodete tagasinõudmise korral veenduge, et kasutatud on tagasinõudmise teate vormi ja esitatud on õiguskaitsevahendid);

— **tagage, et riiklikke ametiasutusi teavitatakse viivitamata portaali „Safety Business Gateway“ kaudu.** Kui tootja või importija ei ole neid teavitanud, tehke seda ise;

— **tootja ja importija peavad teavitama tarbijaid ohtlikest toodetest**. Olge teabe levitamisel koostööaldis ja ennetav.

✓ **Teatage tootega seotud õnnetustest**, millest teada saate, **tootjale ja toote eest vastutavale isikule ELis**. Tootja võib anda teile korralduse teavitada õnnetustest ametiasutusi **portaali „Safety Business Gateway“** kaudu.

✓ **Tehke koostööd turujärelevalveasutustega**, kui seda nõutakse.

Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt punkt 3.1.4 levitaja kohustuste kohta.

3.1.5. **Olen tellimuste täitmise teenuse osutaja: millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel?**

Kes on tellimuste täitmise teenuse osutaja?

Üldise tooteohutuse määruses on tellimuste täitmise teenuse osutaja määratletud kui *füüsiline või juriidiline isik, kes pakub oma majandustegevuse raames* ***vähemalt kahte järgmist teenust****: toodete ladustamine, pakendamine, adresseerimine ja saatmine, ilma et need tooted talle kuuluksid, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 97/67/EÜ artikli 2 punktis 1 määratletud postiteenused, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/644 artikli 2 punktis 2 määratletud postipakkide kättetoimetamise teenused ning kõik muud postiteenused või kaubaveoteenused*.

See tähendab järgmist: kui ettevõtja osutab tavaliselt ainult vahendusteenuseid (internetipõhise kauplemiskoha pakkujana), kuid osutab mõne toote puhul ka ladustamis- ja pakendamisteenuseid, käsitatakse teda nende toodete puhul ettevõtjana (tellimuste täitmise teenuse osutajana).

Oluline on rõhutada, et **tellimuste täitmise teenuse osutajaid käsitatakse** üldise tooteohutuse määruse alusel **ettevõtjatena**. Seepärast peate täitma järgmisi ettevõtjate suhtes üldkohaldatavaid kohustusi:

— **sisemenetlused:** peaksite olema kehtestanud tooteohutuse tagamiseks sisemenetlused, mis võimaldavad teil täita üldise tooteohutuse määrusest tulenevaid kohustusi (nt kvaliteedikontrollid, kaebuste käsitlemine, ELi õigusaktide tundmine tänu töötajate koolitamisele tooteohutuse alal ja tooteohutusalaste õppimisvõimaluste pakkumisele), ning

— peaksite tegema tooteohutuse küsimustes **turujärelevalveasutustega täielikku koostööd** (nagu on selgitatud punktis 3.4.5).

Samuti on oluline rõhutada, et **tellimuste täitmise teenuse osutajana võite automaatselt saada toote eest vastutavaks ettevõtjaks** (vt täpsemalt punkt 3.2), kui toote puhul puudub selleks volitatud ELi tootja, importija või volitatud esindaja. Sellisel juhul kohaldatakse teie suhtes lisakohustusi (nagu on selgitatud punktis 3.2).

Tellimuste täitmise teenuse osutaja kontrollnimekiri

✓ Kehtestage **sisemenetlus tooteohutuse tagamiseks.**

✓ **Kui märkate ohutusprobleemi või toote mittevastavust, teavitage sellest tootjat ja ametiasutusi.**

✓ **Ärge unustage, et võite olla ELis automaatselt vastutav isik teatavate toodete puhul, mida te käitlete!** Kontrollige seda ja kui oletegi vastutav isik, siis veenduge, et olete võimeline asjaomaseid ülesandeid täitma.

✓ **Tehke koostööd turujärelevalveasutustega**, kui seda nõutakse.

Üksikasjalikuma teabe saamiseks vt punkt 3.1.5 tellimuste täitmise teenuse osutaja kohustuste kohta.

3.2. **Vastutava isikuna tegutsev ettevõtja**

Üldise tooteohutuse määrusega hõlmatud toodet ei saa turule lasta ilma ELis asutatud ettevõtjata, kes tegutseb vastutava isikuna ning vastutab määruse (EL) 2019/1020 artikli 4 lõikes 3 ja üldise tooteohutuse määruse artiklis 16 sätestatud ülesannete täitmise eest seoses selle tootega.

Kes on vastutav isik?

Vastutav isik on üks järgmistest:

a) tootja, kelle asukoht on ELis;

b) importija, juhul kui tootja asukoht ei ole ELis;

c) volitatud esindaja, kellel on tootja kirjalik volitus, millega ta määratakse täitma tootja nimel vastutava isiku ülesandeid;

d) ELis asuv tellimuste täitmise teenuse osutaja seoses tema käideldavate toodetega, kui ELis ei asu ühtegi teist punktides a, b või c osutatud ettevõtjat.

Millised on teie ülesanded vastutava isikuna?

Vastutava isikuna on teil **lisakohustused** lisaks neile kohustustele, mis teil on juba ettevõtjana vastavalt eespool nimetatud eri kategooriatele. Teil on järgmised lisaülesanded:

(a) kontrollida, kas koostatud on tehniline dokumentatsioon, ja tagada, et seda dokumentatsiooni saab turujärelevalveasutustele taotluse korral kättesaadavaks teha;

(b) esitada turujärelevalveasutuse põhjendatud taotluse korral sellele asutusele kogu toote vastavust tõendav teave ja dokumentatsioon keeles, millest asutuses saadakse kergesti aru;

(c) teavitada turujärelevalveasutusi, kui teil on põhjust uskuda, et tootega kaasneb risk;

(d) teha koostööd turujärelevalveasutustega (sh põhjendatud taotluse korral):

i. et tagada kohe vajalike parandusmeetmete võtmine eesmärgiga kõrvaldada üldise tooteohutuse määruses sätestatud nõuetele mittevastavus või

ii. kui see ei ole võimalik, siis maandada asjaomasest tootest tulenevaid riske turujärelevalveasutuste taotluse alusel või omal algatusel, kui arvate või teil on põhjust uskuda, et kõnealuse tootega kaasneb risk;

(e) vajaduse korral kontrollida korrapäraselt tootega seotud võimalikke riske silmas pidades seda,

i. et toode vastab tootja koostatud tehnilisele dokumentatsioonile. See tähendab, et tootja peab olema kõrvaldanud või maandanud tootest tuleneda võiva(d) võimaliku(d) riski(d), nagu on kirjeldatud tehnilises dokumentatsioonis, nt kohaldades asjakohaseid Euroopa standardeid või muid vahendeid, ning

ii. et toode vastab järgmistele nõuetele:

— toode kannab tarbijale hästi nähtavat ja loetavat tüübi-, partii- või seerianumbrit või muud märget, mis võimaldab toodet tuvastada. Kui toote suurus või laad seda ei võimalda, tuleb nõutav teave esitada pakendil või tootega kaasas olevas dokumendis;

— tootja on märkinud oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi, posti- ja e-posti aadressi ning, kui see on erinev, ühtse kontaktpunkti posti- või e-posti aadressi, mille kaudu on temaga võimalik ühendust võtta. See teave tuleks esitada tootel, või kui see ei ole võimalik, siis pakendil või tootega kaasas olevas dokumendis;

— tootele on lisatud selged juhendid ja ohutusteave tarbijatele kergesti nähtavas ja loetavas keeles, mille on kindlaks määranud liikmesriik, kus toode turul kättesaadavaks tehakse. Seda nõuet ei kohaldata, kui toodet saab kasutada ohutult ja tootja ettenähtud viisil ka ilma juhendite ja ohutusteabeta.

Turujärelevalveasutuste nõudmisel peaksite esitama dokumenteeritud tõendid tehtud kontrollide kohta;

(f) tagada, et teie nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk ja kontaktandmed (sealhulgas posti- ja e-posti aadress) on märgitud märgitakse tootele või selle pakendile, pakile või kaasas olevasse dokumenti;

> ***Mida tähendab „e-posti aadress“?***
> E-posti aadress võib olla e-posti aadress või spetsiaalne rubriik teie veebisaidil, mis võimaldab tarbijatel teiega otse ühendust võtta. Ainuüksi veebisait ei ole piisav, kui see ei võimalda teiega otse suhelda.

(g) kui olete teadlik õnnetusest, mille on põhjustanud toode, mille eest vastutate, tagada, et õnnetusest teavitatakse portaali „Safety Business Gateway“ kaudu põhjendamatu viivituseta pärast õnnetusest teadasaamist selle liikmesriigi pädevaid asutusi, kus õnnetus toimus. Teade peab sisaldama toote tüübi- ja identifitseerimisnumbrit ning õnnetuse asjaolusid, kui need on teada. Nõudmise korral peaksite esitama pädevatele ametiasutustele ka muu asjakohase teabe.

Täpsema teabe saamiseks vastutavate isikute ülesannete kohta vt komisjoni teatist „Suunised ettevõtjatele ja turujärelevalveasutustele määruse (EL) 2019/1020 (turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta) artikli 4 praktilise rakendamise kohta“ ([25]).

ELis asuva vastutava isiku kontrollnimekiri

✓ **Kontrollige, et tootja on koostanud tehnilise dokumentatsiooni**, ja veenduge, et saate selle nõudmise korral ametiasutustele esitada.

✓ **Veenduge, et tootel / koos tootega esitatakse teie identifitseerimis- ja kontaktandmed.**

✓ **Kontrollige korrapäraselt, kas toode vastab tehnilisele dokumentatsioonile**: see tähendab, et tootja on tõhusalt kõrvaldanud või maandanud tootest tuleneda võivad võimalikud riskid, nagu on kirjeldatud tehnilises dokumentatsioonis.

✓ **Kontrollige korrapäraselt, et toote identifitseerimisandmed ning tootja ja importija identifitseerimis- ja kontaktandmed on tootele või selle pakendile nõuetekohaselt kinnitatud ning et tootega on vajaduse korral kaasas juhised ja ohutusteave.**

✓ **Tehke koostööd turujärelevalveasutustega** ja esitage neile nõudmise korral kogu teave ja dokumentatsioon.

✓ **Kui saate teada, et tootega kaasneb ohutusrisk:**

— **teavitage riiklikke ametiasutusi portaali „Safety Business Gateway“ kaudu;**

— **teavitage tootjat;**

— **veenduge, et viivitamata võetakse parandusmeetmeid. Kui tootja ei ole seda teinud, tehke seda ise!**

✓ **Teatage portaali „Safety Business Gateway“ kaudu tootega seotud õnnetustest**, millest olete teada saanud.

✓ **Täitke kohustusi, mis teil on tootja, importija, volitatud esindaja või tellimuste täitmise teenuse osutajana.**

Üksikasjalikum teave on esitatud punktis 3.2 ELis asuva vastutava isiku kohustuste kohta.

([25]) Komisjoni teatis „Suunised ettevõtjatele ja turujärelevalveasutustele määruse (EL) 2019/1020 (turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta) artikli 4 praktilise rakendamise kohta“ (ELT C 100, 23.3.2021, lk 1–15).

3.3. **Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad**

Kes on internetipõhise kauplemiskoha pakkuja?

Internetipõhise kauplemiskoha pakkuja on vahendusteenuse osutaja, kes kasutab veebiliidest, mis võimaldab tarbijatel sõlmida kauplejatega kauglepinguid toodete müügiks. Seega pakuvad need ettevõtjad konkreetse toote jaoks üksnes veebipõhiseid vahendusteenuseid.

Kui teie ettevõte osutab ka üht või mitut ettevõtja teenust, tegutseb ta ettevõtjana ja tema suhtes kehtivad asjaomase ettevõtja kohustused. Kui ettevõtja osutab konkreetse toote jaoks ka ettevõtja teenuseid, tutvuge palun käesolevate suuniste punktidega 3.1 ja 3.2.

Millised on minu kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel internetipõhise kauplemiskoha pakkujana?

Oluline on rõhutada, et internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate tooteohutusega seotud kohustused, mis tulenevad üldise tooteohutuse määrusest, täiendavad ja täpsustavad mõningaid digiteenuste määrusest tulenevaid kohustusi ([26]).

Järgmised üldise tooteohutuse määruse IV peatükis esitatud kohustused puudutavad kõiki internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujaid, kui välja arvata tärniga (*) tähistatud kohustused, mis on asjakohased ainult i) keskmise suurusega või suurettevõtjate ning ii) mikro- ja väikeettevõtjate puhul, kui neid mikro- ja väikeettevõtjaid käsitatakse „väga suure digiplatvormi või otsingumootorina“ digiteenuste määruse tähenduses ([27]).

Teie kui internetipõhise kauplemiskoha pakkuja kohustused üldise tooteohutuse määruse alusel on järgmised:

— peaksite määrama **ühe kontaktpunkti**, mis võimaldab **liikmesriikide turujärelevalveasutustega** tooteohutuse küsimustes elektroonilisel teel otse suhelda;

— peaksite **registreerima end portaalis „Safety Gate“** ja märkima selles portaalis teabe oma ühtse kontaktpunkti kohta;

— peaksite **määrama ühe kontaktpunkti, et tarbijad saaksid** teiega tooteohutuse küsimustes **otse** ja kiiresti **suhelda**;

— peaksite tagama, et teil on olemas tooteohutuse **sisemenetlused**, et täita põhjendamatu viivituseta üldise tooteohutuse määruse asjakohaseid nõudeid. Need sisemenetlused peaksid hõlmama mehhanisme, mis võimaldavad kauplejatel (teie äripartneritel) pakkuda:

  — nõutavat tooteohutus- ja jälgitavusteavet ning

  — kinnitust, millega nad kohustuvad pakkuma üksnes tooteid, mis vastavad ELi tooteohutuseeskirjadele, ning digiteenuste määruse nõuete kohast identifitseerimisalast lisateavet;

([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus 2022/2065/EL, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1–102).

([27]) Üldise tooteohutuse määruse artikli 22 lõiked 7, 9 ja 11 sisaldavad digiteenuste määruse teatavate kohustuste, nimelt selle artiklite 23 ja 31 täpsustusi ning on seega viimati nimetatud määruse kohaldamisalaga kooskõlas. Vastavalt digiteenuste määruse artiklile 19 (artikli 23 kohta ja üldisemalt digiteenuste määruse III peatüki 3. jaos sätestatud kohustuste kohta) ning artiklile 29 (artikli 31 kohta ja üldisemalt digiteenuste määruse III peatüki 4. jaos sätestatud kohustuste kohta) ei kohaldata neid kohustusi põhimõtteliselt mikro- ja väikeettevõtjateks kvalifitseeruvate platvormide pakkujate suhtes. Nii digiteenuste määruse artikli 19 lõige 2 kui ka artikli 29 lõige 2 sisaldavad siiski erandit sellest põhimõttest, nii et neid kohustusi kohaldatakse siiski mikro- ja väikeettevõtjatest platvormide suhtes, mis on samal ajal määratletud väga suurte digiplatvormide või väga suurte internetipõhiste otsingumootoritena. Märge loetelus tähendab seega, et üldise tooteohutuse määruses sisalduvaid digiteenuste määruse kohaste kohustuste täpsustusi kohaldatakse kõigi platvormide suhtes, mida pakuvad keskmise suurusega ja suurettevõtjad (nagu on üldjuhul ette nähtud digiteenuste määruse artiklites 19 ja 29), samuti mis tahes platvormi suhtes, mida pakub mikro- või väikeettevõtja, mis on samal ajal määratletud väga suure digiplatvormi või väga suure internetipõhise otsingumootorina, sest sellisel juhul digiteenuste määruse 3. ja 4. jao kohaldamisalast väljajätmist ei kohaldata.

— peaksite võtma vajalikud meetmed riiklike ametiasutuste väljastatud korralduste **vastuvõtmiseks ja menetlemiseks** ning tegutsema põhjendamatu viivituseta (ja igal juhul **kahe tööpäeva jooksul** pärast korralduse saamist); peaksite teavitama korralduse andnud turujärelevalveasutust korralduse täitmisest elektroonilisel teel, kasutades kontaktandmeid, mille turujärelevalveasutus on portaalis „Safety Gate“ avaldanud. Sellise korraldusega võidakse nõuda, et **eemaldaksite** määratud tähtaja jooksul **oma veebiliidesest** kogu asjaomase ohtliku toote pakkumisele viitava **identse sisu**, blokeeriksite sellele juurdepääsu või kuvaksite sõnaselge hoiatuse;

— peaksite **võtma arvesse turujärelevalveasutuste poolt** portaalis „Safety Gate“ **korrapäraselt ohtlike toodete kohta avaldatavat teavet**. See aitab teil kohaldada **vabatahtlikke meetmeid,** mille eesmärk on avastada, tuvastada, eemaldada või tõkestada juurdepääs teie internetipõhises kauplemiskohas ohtlike toodete pakkumisele viitavale sisule (kasutades muu hulgas portaaliga „Safety Gate“ koostalitlusvõimelist liidest). Peaksite teavitama kiirhoiatussüsteemis „Safety Gate“ teate avaldanud turujärelevalveasutust igast võetud meetmest, kasutades kontaktandmeid, mille turujärelevalveasutus on portaalis „Safety Gate“ avaldanud;

— teil peaks olema võimalik **saada tooteohutuse küsimustega seotud teateid** kolmandatelt isikutelt (sealhulgas tarbijatelt ja tarbijaorganisatsioonidelt) ning **töödelda neid põhjendamatu viivituseta ja igal juhul kolme tööpäeva jooksul** alates teate kättesaamisest;

— (*) tooteohutusega seoses peaksite **kasutama vähemalt portaalis „Safety Gate“ sisalduvat teavet**, et täita digiteenuste määruse artikli 31 lõike 3 kohast **pisteliste järelkontrollide nõuet**;

— (*) tooteohutusega seoses peaksite **peatama mõistlikuks ajaks** pärast eelhoiatuse tegemist oma teenuste osutamise **kauplejatele, kes sageli pakuvad ohtlikke tooteid**;

— (*) tooteohutusteabega seoses peaksite **kavandama ja korraldama oma veebiliidese** viisil, mis **võimaldab toodet pakkuval kauplejal esitada iga pakutava toote kohta vähemalt järgmise teabe, ja tagab, et see kuvatakse** tarbijatele toodete loetelus või tehakse neile muul viisil kergesti kättesaadavaks:

  — tootja nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk, samuti posti- ja e-posti aadress, mille kaudu saab temaga ühendust võtta;

  — kui tootja asukoht ei ole ELis, siis üldise tooteohutuse määruse artikli 16 lõikes 1 või määruse (EL) 2019/1020 artikli 4 lõikes 1 osutatud vastutava isiku nimi, posti- ja e-posti aadress;

  — toodet tuvastada võimaldav teave, sealhulgas selle pilt, tüüp ja mis tahes muu tootetähis, ning

  — hoiatused või ohutusteave, mis kinnitatakse tootele või lisatakse sellele kooskõlas üldise tooteohutuse määruse või kohaldatavate ELi ühtlustamisõigusaktidega tarbijale kergesti arusaadavas keeles, mille määrab kindlaks liikmesriik, kus toode turul kättesaadavaks tehakse;

— peaksite **tegema koostööd turujärelevalveasutuste, kauplejate ja asjaomaste ettevõtjatega** seoses teie teenuste kaudu internetis pakutavate toodete ohutusega. See peaks hõlmama eelkõige järgmist:

  — koostöö **toodete tagasinõudmisel**:

    — teavitades otse kõiki mõjutatud tarbijaid, kes ostsid asjaomase toote teie liideste kaudu;

    — avaldades oma veebiliidestes teabe toodete ohutuse kaalutlustel tagasinõudmiste kohta ning

    — tehes üldist koostööd toodete tulemusliku tagasinõudmise huvides;

— asjaomaste ettevõtjate teavitamine, kui eemaldasite neid puudutava toote pakkumise;

— riiklikele ametiasutustele teabe andmine ohtlike toodete kohta portaali „Safety Business Gateway“ kaudu;

— koostöö ettevõtjate ja turujärelevalveasutustega seoses **õnnetustega**, millest teile on teatatud;

— koostöö muude asjakohaste ametiasutustega, sealhulgas õiguskaitseasutustega, seoses ohtlike toodetega ning **asjaomase tarneahela kindlakstegemisega**;

— **andmekoorimise** lubamine tooteohutuse eesmärgil, kui seda nõuab turujärelevalveasutus, ning turujärelevalveasutuste poolt ohtlike toodete kindlakstegemiseks kasutatavate veebipõhiste vahendite **kasutamise lubamine oma liidestes**.

Selleks et hõlbustada teie kohustuste täitmist, on komisjon välja töötanud portaali „Safety Gate“ koostalitlusvõimelise liidese, mis võimaldab internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatel oma liidesed portaaliga ühendada.

Parimad tavad

— Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujaid innustatakse ühinema asjakohaste vastastikuse mõistmise memorandumitega tooteohutuse valdkonnas (nt tooteohutuse deklaratsioon+) ([28]).

— Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatel soovitatakse kontrollida tooteid portaalis „Safety Gate“ enne nende sisestamist oma liidesesse.

Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate kontrollnimekiri

✓ **Määrake ühtne kontaktpunkt**, mis võimaldab **riiklike ametiasutuste** ja **tarbijatega** elektroonilisel teel otse suhelda (tegemist võib olla üheainsa või kahe erineva kontaktpunktiga).

✓ **Registreeruge portaalis „Safety Gate“.**

✓ **Kehtestage sisemenetlus tooteohutuse tagamiseks.** See peaks hõlmama mehhanisme, mis võimaldavad kauplejatel esitada nõutava tooteohutus- ja jälgitavusteabe, oma kinnituse ja muu digiteenuste määruse kohase teabe.

✓ **Veenduge, et teil on võimalik riiklike ametiasutuste korraldusi vastu võtta ja menetleda** ning võtta nõutud meetmeid põhjendamatu viivituseta ja igal juhul **kahe tööpäeva jooksul**. **Andke aru ametiasutustele. Jälgige identsete toodete pakkumisi ja blokeerige neile juurdepääs, kui selleks on antud korraldus.**

✓ **Võtke oma olemasolevates jälgimise või hoolsuskohustuse mehhanismides arvesse portaalist „Safety Gate“ saadud teavet ohtlike toodete kohta.**

✓ **Veenduge, et saate kolmandatelt isikutelt tooteohutusega seotud teateid, ja töödelge neid põhjendamatu viivituseta**, igal juhul **kolme tööpäeva jooksul**.

✓ **Tehke koostööd turujärelevalveasutuste, kauplejate ja asjaomaste ettevõtjatega.**

Lisakohustused keskmise suurusega või suurettevõtjatele ja mikro-/väikeettevõtjatele, kui need mikro- ja väikeettevõtjad on määratletud digiteenuste määruse tähenduses „väga suurte digiplatvormide või otsingumootoritena“:

✓ **kasutage nõutavate pisteliste järelkontrollide jaoks portaali „Safety Gate“ teavet;**

✓ **peatage mõistlikuks ajaks** pärast eelhoiatuse tegemist teenuste osutamine **kauplejatele, kes sageli pakuvad ohtlikke tooteid**;

([28]) https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/productSafetyPledge.

✓ **kavandage ja korraldage oma veebiliides viisil**, mis **võimaldab kauplejatel esitada iga pakutava toote kohta vähemalt järgmine teave, ja tagage, et see teave kuvatakse** tarbijatele toodete loetelus või tehakse neile kergesti kättesaadavaks:

— toote identifitseerimisandmed ja pilt;

— tootja identifitseerimis- ja kontaktandmed;

— ELis toote eest vastutava isiku identifitseerimis- ja kontaktandmed ning

— vajaduse korral juhised ja ohutusteave.

Üksikasjalikum teave on esitatud punktis 3.3 internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate kohustuste kohta.

3.4. **Üldised kohustused ja vahendid**

3.4.1. **Tarbijate teavitamine toodete tagasinõudmisest ja ohutushoiatustest**

Sõltuvalt teie kohustustest, mis tulenevad üldise tooteohutuse määrusest (vt punktid 3.1–3.3), võidakse teilt nõuda toote ohutu kasutamise tagamist, teavitades tarbijaid toote tagasinõudmisest või ohutushoiatustest.

Otsene suhtlus tarbijatega on kõige tõhusam viis, kuidas tagada tarbijate teavitamine ning reageerimine tagasinõudmistele ja ohutushoiatustele.

Millal on otsene suhtlus tarbijatega kohustuslik?

Otsene suhtlus tarbijatega on kohustuslik, kui tarbijaid mõjutab toote tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel või kui tarbijate tähelepanu tuleb juhtida teatavale teabele, et tagada toote ohutu kasutamine (ohutushoiatus).

Mõjutatud tarbijaid saab tuvastada ühel kahest viisist:

— tuvastate nad ise, kasutades klientide isikuandmeid, mida olete kogunud, või

— tuvastate nad kolmanda isiku kaudu (nt konkreetne üksus, kes vastutab andmete kogumise eest mootorsõidukite kasutajate kohta).

Kas pean tarbijaid otse teavitama?

Teie kohustus on tagada, et tarbijaid teavitatakse otse ja põhjendamatu viivituseta toote tagasinõudmisest ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatusest, kuid tarbijaid teavitav osaline võib olla erinev:

— üldjuhul peaks nendega ühendust võtma tarneahelas osaleja, kellel on juurdepääs klientide isikuandmetele (nt ostuandmete, kliendilojaalsuse programmide või registreerimissüsteemide kaudu). Seetõttu on toodete ohutuse kaalutlustel tagasinõudmise või ohutushoiatuste korral oluline koostöö tarneahelas;

— teise võimalusena võib tarbijaid teavitada kolmas isik, kellel on juurdepääs nende kontaktandmetele (nt üksus, kes vastutab andmete kogumise eest mootorsõidukite kasutajate kohta).

Kas see kohustus on kooskõlas isikuandmetega seotud nõuetega?

Jah, juriidiline kohustus, mille alusel nõutakse ettevõtjatelt ja internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatelt nende käsutuses olevate kliendiandmete kasutamist, et teavitada tarbijaid toodete tagasinõudmisest ja ohutushoiatustest, on täielikult kooskõlas isikuandmeid käsitlevate ELi õigusaktidega.

Peaksite seda kohustust kajastama oma isikuandmete kaitse põhimõtetes ja muus klientidele esitatavas teabes isikuandmete kohta.

Kas pean teavitama ainult tarbijaid või ka äriühinguid, kes on ostnud toote, mille suhtes kohaldatakse toote tagasinõudmist ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatust?

Isegi kui toodete tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel ja ohutushoiatused on suunatud peamiselt tarbijatele, ei tohiks see takistada teid teavitamast igat liiki kliente, eriti kui tegemist on mikro- ja väikeettevõtjatega, kes tegutsevad nagu tarbijad.

Millised on registreerimissüsteeme ja kliendilojaalsuse programme käsitlevad eeskirjad?

Üldise tooteohutuse määruses on sätestatud uued kohustused, kui teil on olemas (või kavas luua):

— **registreerimissüsteem**, mille kaudu tarbijad saavad pärast toote ostmist vabatahtlikult edastada tootjale teatavat teavet (näiteks oma nimi, kontaktandmed, toote mudel või seerianumber) ning millest nad võivad teatavat kasu saada, või

— **kliendilojaalsuse programm**, mis võimaldab kindlaks teha tarbijate ostetud tooted (nt klientidel on püsikliendikaart, mis toodete ostmisel skaneeritakse, ning nende ostuajalugu on lojaalsusprogrammi loonud ettevõtjale kättesaadav). See ei hõlma kliendilojaalsuse programme, mis ei võimalda kindlaks teha tarbijate ostetud tooteid (näiteks püsikliendikaarte, mille abil kliendid saavad teatavat kasu konkreetse ostetud koguse eest, kuid mille puhul ei registreerita andmeid selle kohta, milliseid tooteid klient on ostnud).

Mõlemad süsteemid on tõhusad viisid selliste tarbijate kindlakstegemiseks, keda mõjutab toote tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatus. Kliendid võivad siiski otsustada neid mitte kasutada, kui nad ei ole huvitatud registreerimissüsteemi või kliendilojaalsuse programmi kaudu pakutavatest muudest hüvedest ning eelkõige kui nad ei soovi, et nendega turunduse eesmärgil ühendust võetakse.

Üldise tooteohutuse määruse kohaselt peate juhul, kui teil on olemas registreerimissüsteem või kliendilojaalsuse programm, võimaldama tarbijatel registreeruda registreerimissüsteemis või osaleda kliendilojaalsuse programmis üksnes ohutusega seotud eesmärkidel.

See tähendab, et klientidel peab olema võimalus esitada oma kontaktandmed üksnes ohutusteabe saamiseks (nt toodete tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel või ohutushoiatused). Sellisel juhul tuleks nende andmeid kasutada nendega ühenduse võtmiseks üksnes toote tagasinõudmise või ohutushoiatuse korral ning neid ei tohiks töödelda ühelgi muul eesmärgil (nagu turundus).

Kas mul on muid tarbijate teavitamise kohustusi?

Piisab, kui olete kindel, et kõigi mõjutatud tarbijatega on otse ühendust võetud, et nad saaksid teavet toote ohutuse kaalutlustel tagasinõudmise või ohutushoiatuse kohta. See võib siiski olla võimalik ainult toodete puhul, mida toodetakse väikestes partiides või mille puhul on tarbijaandmed kergesti kättesaadavad.

Kõigil muudel juhtudel peate levitama toote tagasinõudmise teadet (vt punkt 3.4.1) või ohutushoiatust selgelt ja nähtavalt muude asjakohaste kanalite kaudu, et tagada võimalikult lai haardeulatus. Need kanalid hõlmavad võimaluse korral teie äriühingu veebisaiti, sotsiaalmeediakanaleid, uudiskirju, jaemüügipunkte ning vajaduse korral teadaandeid massimeedias ja muudes teavituskanalites.

Tagasinõudmise teade

Teave, mida antakse tarbijatele toote ohutuse kaalutlustel tagasinõudmise kohta kirjalikult, peab olema tagasinõudmise teate vormis. Tagasinõudmise teade peab olema tarbijatele hõlpsasti arusaadav ning kättesaadav selle (nende) liikmesriigi (liikmesriikide) keeles (keeltes), kus toode on turul kättesaadavaks tehtud.

Üldise tooteohutuse määruses on loetletud elemendid, mida tagasinõudmise teade peab sisaldama:

— järgmiselt sõnastatud pealkiri: „Toote tagasinõudmine ohutuse kaalutlustel“;

— tagasinõutava toote täpne kirjeldus, sealhulgas:

  — toote pilt, nimetus ja kaubamärk;

  — toote identifitseerimisnumbrid (nt partii- või seerianumber) ning kui asjakohane, esitades graafiliselt, kust neid tootel leida, ning

  — teave selle kohta, kus toodet müüdi ja kes seda müüs (kui see teave on kättesaadav);

— tagasinõutava tootega seostatava ohu selge kirjeldus, milles välditakse elemente, mis võivad tarbijate ettekujutust riskidest pehmendada (nt kasutades selliseid sõnu ja väljendeid nagu „vabatahtlik“, „ettevaatusabinõu“, „oma äranägemise järgi“ ja „harvadel juhtudel“ või „konkreetsetel juhtudel“, või viiteid sellele, et õnnetusjuhtumitest teatatud ei ole);

— tarbijatelt eeldatava käitumise selge kirjeldus, sealhulgas korraldus lõpetada viivitamata tagasinõutava toote kasutamine;

— selliste õiguskaitsevahendite selge kirjeldus, mida tarbijail on võimalik kasutada;

— tasuta telefoninumber või interaktiivne veebiteenus, mille kaudu tarbijad saavad rohkem teavet asjaomas(t)es ELi ametlikus(ametlikes) keel(t)es;

— üleskutse levitada toote tagasinõudmist käsitlevat teavet võimaluse korral teistele.

Komisjoni rakendusmääruses (EL) 2024/1435 on sätestatud toote tagasinõudmise teate vorm ([29]) ja see on portaalis „Safety Gate“ kättesaadav vormingus, mis võimaldab ettevõtjatel tagasinõudmise teate hõlpsasti koostada.

Kuidas saan teha teabe puuetega inimestele kättesaadavaks?

Üldise tooteohutuse määruse kohaselt on teil kohustus teha tagasinõudmise teave kättesaadavaks ka puuetega inimestele ([30]). Näiteks kui tagasinõudmise teadet jagatakse veebis, tuleks arvesse võtta veebi juurdepääsetavuse parimaid tavasid. Kui olulised andmed tagasinõutava toote kohta või tagasinõudmisega seotud toodete identifitseerimisandmed on esitatud pildil, tuleks need andmed ka välja kirjutada, et oleksid masinloetavad. Võimaluse korral peaks kujutis võimaldama paindlikult kohandada suurendust, heledust ja kontrastsust. Lisaks peaks teatega tutvumiseks olema tagatud koostalitlusvõime vajalike programmide ja abivahenditega.

3.4.2. Milliseid õiguskaitsevahendeid peaksin tarbijatele pakkuma, kui algatan toote tagasinõudmise ohutuse kaalutlustel?

Toote tagasinõudmise korral peate pakkuma tarbijale valikuvõimalust vähemalt kahe järgmise õiguskaitsevahendi vahel:

— tagasinõutud toote **parandamine**;

— tagasinõutud toote **asendamine** sama liiki ohutu, vähemalt sama väärtuse ja kvaliteediga tootega või

— tagasinõutud toote väärtuse piisav **hüvitamine**. Sellisel juhul peab hüvitise summa olema vähemalt võrdne tarbija makstud hinnaga. Riigisiseste õigusaktidega võib olla ette nähtud lisakompensatsioon.

Võite pakkuda täiendavaid stiimuleid (nt allahindlused või vautšerid), et julgustada tarbijaid tagasinõudmises osalema.

Erandina võite pakkuda tarbijale ainult ühte õiguskaitsevahendit, kui

— muud õiguskaitsevahendid oleksid võimatud või

— kui võrreldes kavandatud õiguskaitsevahendiga põhjustaksid muud õiguskaitsevahendid ebaproportsionaalseid kulusid.

Seda tuleks hinnata, võttes arvesse kõiki asjaolusid, sealhulgas seda, kas alternatiivset õiguskaitsevahendit saaks pakkuda tarbijale talle märkimisväärseid ebamugavusi tekitamata.

Igal juhul peaks õiguskaitsevahend olema alati tõhus, tasuta ja õigeaegne. See **ei tohiks põhjustada tarbijale märkimisväärseid ebamugavusi**. Tarbija ei peaks kandma toote saatmise või muul viisil tagastamise kulusid. Toodete puhul, mis ei ole oma olemuselt kaasaskantavad, peaksite korraldama toote äraviimise.

([29]) Komisjoni 24. mai 2024. aasta rakendusmääruse (EL) 2024/1435 (milles sätestatakse normid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/988 kohaldamiseks seoses toote tagasinõudmise teate vormi kehtestamisega) (ELT L 2024/1435, 27.5.2024, lk 1) lisas.

([30]) Tuleb märkida, et Euroopa ligipääsetavuse akti (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70–115)) kohaldamisalasse kuuluvad tooted peavad vastama selle akti ligipääsetavusnõuetele. Direktiivi kohaselt peavad ettevõtjad tagama, et nende toodetega on kaasas juhised ja ohutusteave keeles, mis on tarbijatele ja teistele lõppkasutajatele kergesti arusaadav. See teave hõlmab puuetega inimesi ja see peab olema kättesaadavaks tehtud, järgides direktiivi I lisa ligipääsetavusnõudeid.

Millistel juhtudel on tarbijal automaatselt õigus hüvitisele?

Kui te ei ole parandamist või asendamist mõistliku aja jooksul ja ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale lõpule viinud, on tarbijal õigus saada hüvitist toote väärtuses.

Kas võin paluda, et tarbijad parandaksid või kõrvaldaksid ohtliku toote ise?

Võite paluda tarbijatel toodet parandada, kui nad saavad seda teha lihtsalt ja ohutult (nt sülearvuti aku vahetamine, mis ei nõua erioskusi). Seda tuleb tagasinõudmise teates selgelt kirjeldada. Peate andma tarbijatele vajalikud juhised ja vajaduse korral tasuta varuosad või tarkvarauuendused.

Võite lisada võetavate meetmete hulka ohtliku toote kõrvaldamise tarbijate poolt, kui neil on võimalik seda lihtsalt ja ohutult teha. Seda ei tohiks teha näiteks juhul, kui toode võib olla pärast kõrvaldamist tuleohtlik.

Milline on seos direktiividega (EL) 2019/770 [31] **ja (EL) 2019/771** [32]**?**

Direktiivides (EL) 2019/770 ja (EL) 2019/771 on sätestatud lepingulised õiguskaitsevahendid juhuks, kui kaup ei vasta lepingule. Üldise tooteohutuse määruse õiguskaitsevahendeid käsitlevate sätete eesmärk on tagada ohtlike toodete turult kõrvaldamine ja piisav õiguskaitsevahend tarbija jaoks. Üldise tooteohutuse määruse eripärad võrreldes direktiividega (EL) 2019/770 ja (EL) 2019/771 on järgmised:

— kui toode nõutakse tagasi üldise tooteohutuse määruse alusel, ei ole õiguskaitsevahendite kasutuselevõtuks ajalisi piiranguid;

— tarbijal on õigus taotleda õiguskaitsevahendeid tagasinõudmise eest vastutavalt asjaomaselt ettevõtjalt, mitte tingimata kauplejalt, ning

— tarbija ei pea toote ohutuse kaalutlustel tagasinõudmise korral tõendama, et toode on ohtlik.

Tarbijad võivad kasutada üldise tooteohutuse määruse kohaseid ohtliku toote tagasinõudmise korral ette nähtud õiguskaitsevahendeid või kaupade lepingutingimustele mittevastavuse korral kohaldatavaid õiguskaitsevahendeid.

Näide: kui tootja algatab toote ohutuse kaalutlustel tagasinõudmise, võivad tarbijad nõuda tagasinõudmise teatel põhinevaid õiguskaitsevahendeid või nõuda müüjalt õiguskaitsevahendeid, mis põhinevad ohtliku kauba lepingutingimustele mittevastavusel, kui see on asjakohane.

Igal juhul:

— kui tarbijad on kasutanud üldise tooteohutuse määruse kohast õiguskaitsevahendit, ei saa nad nõuda toote ohtlikkuse tõttu kauba lepingutingimustele mittevastavuse korral kohaldatavat õiguskaitsevahendit, ning

— kui tarbijad on kasutanud direktiivi (EL) 2019/770 või direktiivi (EL) 2019/771 kohast õiguskaitsevahendit, ei saa nad nõuda üldise tooteohutuse määruse kohast õiguskaitsevahendit sama ohutusprobleemi lahendamiseks.

Kui aga tarbija on pärast ohtliku toote tagasinõudmist kasutanud mõnda õiguskaitsevahendit, kuid muud sama kaubaga seotud vastavusnõuded ei ole täidetud, jääb müüja vastutavaks kauba lepingutingimustele mittevastavuse eest.

(31) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/770 digisisu üleandmise ja digiteenuste osutamise lepingute teatavate aspektide kohta (ELT L 136, 22.5.2019, lk 1–27).

(32) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/771 kaupade müügilepingute teatavate aspektide kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi 2009/22/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/44/EÜ (ELT L 136, 22.5.2019, lk 28–50).

3.4.3. **Mis on portaal „Safety Business Gateway“?**

Portaalil „Safety Gate“ on kolm osa:

— toiduks mittekasutatavate ohtlike toodete jaoks mõeldud kiirhoiatussüsteem, mille kaudu saavad liikmesriikide ametiasutused ja komisjon selliste toodete kohta teavet vahetada (**kiirhoiatussüsteem „Safety Gate“**);

— veebiportaal, mis võimaldab teavitada üldsust ohtlike toodete suhtes võetud meetmetest, tarbijatel kaebusi esitada ja internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatel registreerida oma kontaktpunkti (**portaal „Safety Gate“** ([33]));

— veebiportaal, mis võimaldab ettevõtjatel täita oma kohustust teavitada ametiasutusi ja tarbijaid ohtlikest toodetest ja õnnetustest (**portaal „Safety Business Gateway“**).

Kiirhoiatussüsteem „Safety Gate“ on platvorm, mille kaudu ametiasutused ja komisjon vahetavad teavet toiduks mittekasutatavate ohtlike toodete suhtes võetud meetmete kohta. Süsteem sisaldab nii avalikku teavet kui ka piiratud juurdepääsuga konfidentsiaalseid andmeid, mis on kättesaadavad ainult registreeritud ametiasutustele.

Kiirhoiatussüsteemist saadud hoiatusteate teabe väljavõte avaldatakse **portaalis „Safety Gate“**, et teavitada üldsust ohtlikest toodetest. **Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad** peavad registreerima oma kontaktpunktid portaalis „Safety Gate“, et hõlbustada tooteohutuse küsimustes teabevahetust ametiasutustega. Internetipõhiste kauplemiskohtade registreeritud pakkujad võivad taotleda juurdepääsu, mis võimaldab neil saada automaatselt uusi hoiatusteateid kohe pärast nende avaldamist portaalis „Safety Gate“.

Portaal „Safety Business Gateway“ on vahend, mida ettevõtjad peavad kasutama, et teavitada turujärelevalveasutusi järgmisest:

— ohtlikud tooted, mille nad on turul kättesaadavaks teinud, ja/või

— selliste toodetega seoses toimunud õnnetused.

Portaal „Safety Business Gateway“ on kättesaadav portaalis „Safety Gate“ ([34]).

Millise teabe pean portaali „Safety Business Gateway“ sisestama?

Selleks et esitada teade portaali „Safety Business Gateway“ kaudu, peate looma EU Logini konto või logima sisse oma olemasolevale EU Logini kontole.

Seejärel peate sisestama portaali „Safety Business Gateway“ teabe toote tuvastamiseks, kirjeldama tootega seotud riski või juhtunud õnnetust ning märkima teabe toote tarneahela kohta.

Mis saab sisestatud teabest? Kas sellest saab automaatselt teade kiirhoiatussüsteemis „Safety Gate“?

Portaali „Safety Business Gateway“ sisestatud teave tehakse kõigile asjaomastele turujärelevalveasutustele viivitamata kättesaadavaks.

Kui asjakohased kriteeriumid on täidetud, võib asutus otsustada luua esitatud teabe põhjal teate kiirhoiatussüsteemis „Safety Gate“.

Kui esitasite riskihinnangu, on see vastutava asutuse jaoks vaid soovituslik ja ta võib hinnata riskitaset teistmoodi.

Kas saan kasutada portaali „Safety Business Gateway“ tarbijate teavitamiseks?

Jah. Saate esitada portaalis „Safety Business Gateway“ teabe, mille eesmärk on tarbijaid hoiatada (nt toote tagasinõudmise teade). Asjaomane riiklik ametiasutus kontrollib esitatud teavet ja kui see vastab kriteeriumidele, koostab ta portaali „Safety Business Gateway“ sisestatud juhtumi põhjal teate kiirhoiatussüsteemis „Safety Gate“. Seejärel tehakse avalik teave tarbijatele kättesaadavaks portaalis „Safety Gate“. See ei asenda siiski teie kohustust pöörduda otse tarbijate poole ja levitada teavet laialdaselt, kui see on asjakohane.

([33]) Portaal „Safety Gate“ on kättesaadav aadressil https://ec.europa.eu/safety-gate/
([34]) https://webgate.ec.europa.eu/safety-business-gateway/.

3.4.4. **Oluline muudatus**

On oluline, et tooted oleksid ohutud kogu nende kasutusea jooksul.

Toote füüsilisel või digitaalsel **muutmisel** võib olla mõju toote laadile ja omadustele viisil, mida ei olnud toote esialgse riskihindamisega ette nähtud ja mis võib ohustada toote ohutust. Seepärast tuleks sellist muudatust **füüsilise või juriidilise isiku poolt** käsitada olulise muudatusena ning kui seda ei tehta tarbija poolt või tema nimel, tuleks **toodet käsitada teise tootja uue tootena**.

Selleks et tagada vastavus üldise tooteohutuse määruses sätestatud üldisele ohutusnõudele, käsitatakse olulist muudatust tegevat isikut tootjana ja tema suhtes kohaldatakse samu kohustusi. Seda nõuet tuleks kohaldada ainult **toote muudetud osa suhtes, tingimusel et muudatus ei mõjuta toodet tervikuna**. Tarbetu ja ebaproportsionaalse koormuse vältimiseks ei tohiks olulist muudatust tegevalt isikult nõuda katsete kordamist ja uute dokumentide esitamist seoses toote aspektidega, mida muudatus ei mõjuta.

Olulist muudatust tegev isik peaks tõendama, et muudatus ei mõjuta toodet tervikuna.

Pange tähele ka seda, et kui **nimetate toote ümber ja lasete selle oma nime all turule, käsitatakse teid selle toote tootjana** ning peate täitma kõiki tootja kohustusi.

3.4.5. **Koostöö turujärelevalveasutustega**

Ettevõtjad peavad tegema turujärelevalveasutustega põhjalikku koostööd ja esitama neile nõutud teabe. Koostöö hõlmab seda, et **ettevõtjad esitavad turujärelevalveasutuste nõudmisel järgmise teabe:**

kümne aasta jooksul:

— tootega kaasnevate riskide täielik kirjeldus;

— tootega seonduvad kaebused;

— teadaolevad õnnetused ning

— konkreetsete riskide kõrvaldamiseks võetud parandusmeetmete kirjeldus;

kuue aasta jooksul:

— jälgitavusteave tarnijate kohta, kes on tarninud toote või selle osa, osise või tarkvara, mis on tootesse integreeritud, ning

— jälgitavusteave ettevõtjate kohta, kellele toode tarniti.

Lisaks võidakse ettevõtjatelt nõuda, et nad esitaksid turujärelevalveasutustele korrapäraseid eduaruandeid parandusmeetmete kohta.

4. **Kust saada rohkem teavet?**

Lisateavet **tooteohutuse** kohta leiate portaalist „Safety Gate“ ([35]) ja komisjoni avalikult veebisaidilt ([36]). Nendelt veebilehtedelt leiate üldist teavet tarbijatele mõeldud toodete ohutuse kohta, samuti teavet portaali „Safety Gate“, üldise tooteohutuse määruse, tooteohutuse deklaratsiooni+, tooteohutusalase rahvusvahelise koostöö, standardite ja turujärelevalve kohta.

([35]) https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/obligationsForBusinesses.
([36]) https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/eu-product-safety-and-labelling_et.

Sinine raamat ELi toote-eeskirjade rakendamise kohta (2022. aasta versioon on viimane versioon) ([37]) annab ettevõtjatele kasulikku teavet. Selles kirjeldatakse põhjalikult tooteid reguleerivaid ELi õigusakte ja konteksti, milles üldise tooteohutuse määrust kohaldatakse. Eelkõige selgitatakse sinises raamatus (punktid 1.2–1.3) ühtlustatud ja ühtlustamata toodete erinevust tooteohutuse seisukohast seoses ohutuse eelduse, turujärelevalve ja ettevõtjate kohustustega. Lisaks selgitatakse lähemalt turujärelevalve toimimist ELis (7. jagu).

Seoses määruse (EL) 2019/1020 artiklis 4 sätestatud ettevõtjate rolliga („vastutav isik ELis“) on komisjon vastu võtnud **suunised** ([38]). Need suunised aitavad nii ettevõtjatel kui ka järelevalveasutustel kohaldada määruse (EL) 2019/1020 artikli 4 sätteid ühetaoliselt.

ELi portaal „Safety Gate“

Riiklikud ametiasutused saadavad iga päev kiirhoiatussüsteemi „Safety Gate“ teavet toiduks mittekasutatavate ohtlike toodete suhtes võetud või nendega seoses nõutud meetmete kohta. Iga hoiatusteade sisaldab teavet ohtlikuks tunnistatud toote kohta ning riski ja nende meetmete kirjeldust, mida ettevõtja on võtnud või mida ametiasutus on nõudnud.

Kõige uuemad Safety Gate'i hoiatusteated leiate **portaalist „Safety Gate“** ([39]), nagu ka iganädalased aruanded, ([40]) ning saate seal otsida alates 2005. aastast avaldatud hoiatusteateid ([41]). Samuti võite tellida portaali „Safety Gate“ uudiskirja, ([42]) et saada iga nädal viimaste avaldatud hoiatusteadete täielik nimekiri.

Portaalis „Safety Gate“ on ka link **portaalile „Safety Business Gateway“**, kus ettevõtjad esitavad turujärelevalveasutustele teateid ohtlike toodete kohta, ning portaali „Safety Business Gateway“ praktilise kasutamise suuniseid.

Lisaks sisaldab portaal „Safety Gate“ liikmesriikides ohtlike toiduks mittekasutatavate toodetega tegelevate turujärelevalveasutuste **asjakohaste kontaktide loetelu**.

Lisateavet annavad ka üldise tooteohutuse määruse juurde kuuluvad rakendusaktid ja delegeeritud meetmed, eelkõige seoses järgmisega:

— **kiirhoiatussüsteemile „Safety Gate“ juurdepääsu, selle toimimise, sellesse süsteemi sisestatava teabe, teadetele esitatavate nõuete ja riskitaseme hindamise kriteeriumid** ([43]);

— **portaali „Safety Gate“ koostalitlusvõimelise liidese rakendamine internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate jaoks** ([44]);

— **tagasinõudmise teate vorm** ([45]);

([37]) Sinine raamat ELi toote-eeskirjade rakendamise kohta (2022) (ELT C 247, 29.6.2022, lk 1–152).
([38]) Komisjoni teatis „Suunised ettevõtjatele ja turujärelevalveasutustele määruse (EL) 2019/1020 (turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta) artikli 4 praktilise rakendamise kohta“ (ELT C 100, 23.3.2021, lk 1–15).
([39]) https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport#recentAlerts.
([40]) https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport#weeklyReports.
([41]) https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/search?resetSearch=true.
([42]) https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport/subscription.
([43]) Komisjoni 27. augusti 2024. aasta delegeeritud määrus (EL) 2024/3173, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2023/988 seoses kiirhoiatussüsteemile „Safety Gate“ juurdepääsu, selle toimimise, sellesse süsteemi sisestatava teabe, teadetele esitatavate nõuete ja riskitaseme hindamise kriteeriumidega (ELT L 2024/3173, 13.12.2024).
([44]) Komisjoni 27. mai 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/1459, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/988 kohaldamiseks seoses portaali „Safety Gate“ koostalitlusvõimelise liidese rakendamisega internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate jaoks (ELT L 2024/1459, 28.5.2024).
([45]) Komisjoni 24. mai 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/1435, milles sätestatakse normid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/988 kohaldamiseks seoses toote tagasinõudmise teate vormi kehtestamisega (ELT L 2024/1435, 27.5.2024).

— **kord, mille kohaselt tarbijad ja muud huvitatud isikud teavitavad komisjoni toodetest, millega võivad kaasneda riskid tarbijate tervisele ja kaitstusele** ([46])**;**

— **väljundnäitajad** ([47]) ning

— **kiirhoiatussüsteemi „Safety Gate" ühtsete riiklike kontaktpunktide rollid ja ülesanded** ([48]).

Korrapäraselt võetavate **koordineeritud tooteohutusmeetmete** raames, mille käigus ELi ja EFTA ametiasutused katsetavad ühiselt konkreetseid tooteid, avaldatakse tegevusaruanded (sealhulgas katsete tulemused). Samuti võite leida **informatiivseid teabelehti, mis sisaldavad ettevõtjatele mõeldud põhisõnumeid** ja võivad aidata teil saada teavet mitme tootekategooria kohta. Lõpparuanded ja teabematerjalid on kõigis ELi keeltes kättesaadavad portaalis „Safety Gate" ([49]).

5. Kokkuvõte

Üldise tooteohutuse määrusega tagatakse toodete ohutus ja tarbijate kaitse. See täiendab konkreetseid nõudeid, mis on kehtestatud tootealaste liidu ühtlustamisõigusaktidega ja üldisemalt liidu õigusega. Ettevõtjate jaoks selgitatakse ja ühtlustatakse sellega nende tooteohutusalaseid kohustusi ning tagatakse seega suurem õiguskindlus.

Üldise tooteohutuse määrusest tulenevate tooteohutusalaste kohustuste täitmine on oluline, et tagada võrdsed tingimused ELi ühtsel turul tegutsevatele ettevõtjatele ja tarbijakaitse kõrge tase. Ettevõtjatele, kes oma kohustusi ei täida, võivad liikmesriigid määrata trahve.

Oluline on rõhutada, et üldise tooteohutuse määrus ise ei reguleeri vastutusnorme. Lisateavet **tootevastutust käsitlevate ELi õigusaktide** kohta leiate komisjoni veebisaidilt ([50]).

Samuti on oluline rõhutada, et õiguslikke nõudeid võivad märkimisväärselt täiendada **vabatahtlikud algatused, mis suurendavad veelgi tooteohutust** ning millega tunnustatakse tehtud jõupingutusi (nt tooteohutuse deklaratsioon+ ([51]) või tooteohutuse auhind ([52])).

Ka üldise tooteohutuse määruses tunnistatakse selliste õiguslikest nõuetest kaugemale ulatuvate vabatahtlike süsteemide tähtsust ning antakse riiklikele pädevatele asutustele ja komisjonile võimalus edendada ettevõtjate või internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatega, samuti tarbijaid või ettevõtjaid esindavate organisatsioonidega selliste vabatahtlikke **vastastikuse mõistmise memorandumeid**, mis sisaldavad vabatahtlikke kohustusi tooteohutuse suurendamiseks. Kõiki asjaomaseid osalejaid innustatakse selliseid algatusi välja töötama.

Kontaktandmed

Kui teil on muid konkreetseid küsimusi, leiate riiklike turujärelevalveasutuste täiendavad kontaktandmed portaalist „Safety Gate" ([53]).

([46]) Komisjoni 21. juuni 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/1740, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/988 kohaldamiseks seoses korraga, mille kohaselt tarbijad ja muud huvitatud isikud teavitavad komisjoni toodetest, millega võivad kaasneda riskid tarbijate tervisele ja kaitstusele, ning mille kohaselt esitatakse teave asjaomastele riiklikele asutustele (ELT L 2024/1740, 24.6.2024).

([47]) Komisjoni 29. novembri 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/2958, millega määratakse kindlaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/988 (milles käsitletakse üldist tooteohutust) seisukohast olulised väljundnäitajad (ELT L 2024/2958, 2.12.2024).

([48]) Komisjoni 9. oktoobri 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/2639, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/988 rakenduseeskirjad kiirhoiatussüsteemi „Safety Gate" ühtsete riiklike kontaktpunktide rollide ja ülesannete osas (ELT L 2024/2639, 10.10.2024).

([49]) https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/casp.

([50]) https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/goods/free-movement-sectors/liability-defective-products_et.

([51]) https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/productSafetyPledge.

([52]) https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/safetyAward.

([53]) https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/contacts.